

İDARE

Dahiliye Vekaletin Aylık Mecmuası

Yıl: 10

Temmuz 1937

Sayı: 112

RESMÎ KISIM

Kamunlar

Tefsirler

Nizamnameler

Tamimler

GAYRÎ RESMÎ KISIM

Bey'nelmilel konrelerde memurların yetiştirilmesi meselesi

H. Ş. A.

Resmî Kısım

Kanunlar

**Radiyoloji, radyom ve elektrikle tedavi ve diğer
fizyoterapi müesseseleri hakkında kanun**

Kanun No.: 3153

Kabul tarihi : 19/9/1937

Neşri tarihi : 28/4/1937

Madde 1 — Münhasıran Röntgen şuaı vasıtasile teşhis veya hem teşhis ve hem tedavi yahut radyom veya radivom emanasyonu yahut radyom mürekkebatile veya her türlü elektrik aletlerde tedavi yapmak için müessese açmak Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletinin iznine bağlıdır.

Madde 2 — Birinci maddede adı geçen müesseseler yalnız ihtisas vesikası almış tabibler tarafından açılabilir. Bu tabibler açacakları müessesenin adresini ve kullanacakları cihazların marka ve nevilerini ve radyom miktarını ve şeklini bildiren bir istida ile Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletine müracaat ederler. Bu istidaya binanın bir krokisini ve vesikalarının birer örneğini de bağlarlar. Vekâletçe müessese tetkik ve teftiş ettirilerek hasıl olacak neticeye göre yazı ile izin verilir.

İzin alınmadan bu kabil müessese işletilemez ve buralara hasta kabul olunamaz.

Madde 3 — Birinci maddede yazılı müesseselerin bina vasıflan ve hastalarla mütehassısları ve orada çalışan veya bulunan başkalarının elektrik cereyam ve Röntgen şuaı ve radyom amalarından korunacak tertiblerle bunlara ait levazımın şartları ve radyom için bir müessese de bulunması lâzım gelen en az miktar ve elektrikle tedaviye mahsus aletlere ait vasıf ve şartlar hakkında bir nizamname yapılır.

Madde 4 — Birinci maddede yazılı müesseseler dışında tedavi maksadile açılan diğer her nevi fizyoterapi ve bunlara benzer müesseseler de izne tâbi olup bunların vasıf ve şartları hakkında bir nizamname yapılır.

Madde 5 — Röntgen ve radyom ve elektrikle tedavi müesseselerinde buraya kabul edilen hastaları kayde mahsus ve Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletince hazırlanan örneklere uygun protokol defterleri tutulması mecburidir.

Madde 6 — Röntgen ve radyom ve her nevi elektrik aletleri ile tedavi ancak müessese mes'ul mütehassısı tarafından veya nezareti altında yapılır ve her tedavi seansının bitmesinden sonra her hasta için ayrı olarak tutulacak bir müşahede varakasına yapılan tedavinin nev'i ve devam müddeti ve cereyanın kuvveti veya tatbik edilen radyomun miktar ve şekli ve tedavi yapılan nahiyenin genişliği ve sair tafsîlât kaydedilerek mütehassıs tarafından imza edilir. Bu müşahede kâğıtları en az üç sene muhafaza edilir.

Madde 7 — Tabibler ve dış tabibleri muayenehanelerinde yalnız tedavileri altında bulunan hastalarda teşhis için kullanılmak üzere Röntgen teşhis aletleri veya tedavi için faradizasyon, galvanizasyon, diyatermi ve sair cihazları bulundurabilirler. Bu cihazlar ve bulundukları yerler üçüncü maddeye göre yapılacak nizamnamedeki şartlara uygun olarak her türlü arızalara mâni olacak şekilde tertibatı havi olmaları lâzımdır.

Bu cihazları kullanmak için hususî izin almağa lüzum yoktur. Yalnız böyle cihazlar konulduğu ve kullanıldığı bir hafta içinde o yerin en büyük sıhhat memurluğuna yazı ile bildirilmesi mecburidir.

Tabib ve dış tabibleri muayenehanelerinde bulunduracakları ve kendilerinin kullanacakları bu cihaz ve aletleri iyi kullanmağa muktedit olduklarını bir vesika

ile isbata veya bir mütehassıs yanında en az üç aylık bir kurs veya staj yapmağa mecburdurlar.

Bu maddenin birinci fıkrasına göre muayenehanelerinde cihaz ve alet bulunduracak tabib veya diş tabiblerinin tedavileri altında olan hastalardan başkasının Röntgenle teşhis veya elektrikle tedavi için para ile hariçten hasta kabul ettikleri takdirde birinci maddede yazılı şartlara göre izin almağa mecburdurlar.

Madde 8 — Resmî ve hususî hastaneler, sanatoryomlar veya bunlara benzer müesseselerde bulunan ve birinci maddede yazılı teşhis ve tedavi aletlerinin tertibatı, üçüncü maddeye göre yapılacak nizamnameye uygun olması lâzımdır.

Hususî hastanelerde yapılan ve hariçten para ile yalnız bu aletlerden istifade etmek üzere hasta kabul edilen tesisat için birinci maddede gösterilen şekilde izin almak lâzımdır.

Madde 9 — Her türlü Röntgen, radyom ve elektro terapi müesseselerile tabib ve diş tabibleri muayenehanelerindeki teşhise mahsus Röntgen ve diğerk elektrik tedavi cihaz ve aletleri ve fizyoterapi müesseseleri Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletince teftiş ettirilir. Teftiş sırasında alâkalılar, istenilen izahatı vermeğe ve beşinci ve altıncı maddelerde yazılı defterleri ve müşahede kâğıtlarını göstermeğe mecburdurlar.

Madde 10 — Bu kanunda gösterilen salâhiyeti haiz olmıyanlar veya salâhiyetli olup da birinci maddeye uyarak izin almamış olanlar tarafından işletilen Röntgen ve radyom ve elektroterapi ve sair fizyoterapi müesseseleri Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekâletinin salâhiyetli makam ve memurları tarafından verilecek müzekkere üzerine o yerin en büyük mülkiye âmirinin vereceği e- mirle hemen kapatılır.

Madde 11 — Mütehassıs olduğı halde bu kanunda yazılı müesseseler için izin almıyanlar 50 liradan 100 liraya kadar ve izinsiz bu müesseseleri açan mütehassıs ol mıyanlar 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

İzin almaksızın evvelce müracaat edip de müracaatları reddedilenler, böyle bir müessese açanlar hakkında yukarıki fıkradaki birinci hale göre hükmedilecek para cezası 75 liradan ve ikinci halde alınacak para cezası 300 liradan aşağı olamaz.

Madde 12 — Üçüncü ve dördüncü maddelerde yazılı nizamnamelerle tesbit edilecek vasıf ve şartlara uygun olmadığı teftiş neticesinde görülen müesseseler noksanlarının tamamlanmasına kadar Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekilliği makam ve memurlarının vereceği müzekkere üzerine o yerin mülkiye âmirinin emrile kapatılır.

Tabib ve dış tabiblerinin muayenehanelerinde bulunan cihazlarla sair elektrik tertibatı nizamnameye uygun bulunmadığı takdirde bunların da noksanlarının tamamlanmasına kadar kullanılmayacak bir şekilde bulundukları yerde işletilmekten yukarıki fıkra hükmü dairesinde men edilir.

Madde 13 — Üçüncü maddede adı geçen nizamnamedeki vasıf ve şartlara uygun olmıyan cihazları kullananlar 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Madde 14 — Bu kanunda yazılı suçlar hakkında Sıhhat ve İçtimâî Muavenet Vekilliği makam ve memurlarının C. Müddeiumumilerine yazacakları müzekkere üzerine, kanunî takib yapılarak mahkemeleri sulh mahkemeleri tarafından görülür.

12 nci maddeye göre kapatma ve men'i mucib sebebler 11 ve 13 üncü maddeler mucibince cezaî takibe esas teşkil ettiği takdirde mahkemeden aksine bir karar verilinceye kadar kapatma ve men kararları devam eder. Kapatma ve men'i icab eden sebep cezaî takibi müstelzim değilse alâkalılar kapatma ve men kararlarına karşı İdarî yoldan itirazda bulunabilirler.

Muvakkat madde — A - Bu kanunun neşri tarihinde mevcut Röntgen ve radyom ve elektroterapi müesseseleri sahipleri bir ay içinde bulundukları yerin en büyük sıhhat memurluğuna bir beyanname vererek üçüncü maddede yazılı malûmatı vesikalarile birlikte vermeğe mecburdurlar.

Muayenehanelerinde yalnız teşhise mahsus Röntgenle elektrik tedavi aletleri bulunduran tabib ve diş tabipleri de bu müddet içinde beyanname vermek mecburiyetindedirler.

Tertibatı üçüncü maddede yazılı nizamnameye uygun olmıyan müessese sahiplerde muayenehanelerinde Röntgen ve elektrik cihazı bulunduran tabib ve diş tabipleri salâhiyeti makam tarafından noksanın tesbitile kendilerine tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde noksanlarını ikmale mecburdurlar.

Muayyen zamanda beyanname vermiyenler 25 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılırlar.

B - Dördüncü maddede yazılı fizyoterapi müessese- leri sahipleri bu husustaki nizamnamenin neşri tarihinden itibaren bir ay içinde bulundukları yerin en büyük sıhhat memuruna bir beyanname ile, nizamname ile istenilen malûmatı vesikalarile birlikte vermeğe mecburdurlar. Bu müesseselerin tertibat ve aletlerinde noksan bulunduğu anlatılırsa salâhiyetli makam tarafından noksanın tesbit ve alâkalılara tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde tamamlamağa mecburdurlar.

Muayyen zaman içinde bu bendde yazılı mecburiyetleri yapmıyanlar 25 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılırlar.

C - (A) ve (B) fıkralarında yazılı müessese ve muayenehanelerde bulunan ve nizamnamelerdeki vasıf ve şartlara uygun olmıyan Röntgen, fizyoterapi ve sair e- lektrik teşhis ve tedavi aletleri sıhhat ve hayata zarar verecek halde oldukları anlaşılırsa noksanlarının ikmaline kadar bu kanunda yazılı usul mucibince kapatılır veya kullanmaktan men edilir.

Bu hükme aykırı harekette bulunan müessese sahipleriyle tabib ve diş tabipleri hakkında bu kanunun 11 inci maddesi hükmü tatbik olunur.

.....690.....

Madde 15 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 16 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilleri memurdur.

2/4/1937

**Askerlik Kanununun 5 inci maddesine bir fıkra
ilâvesi hakkında kanun**

Kabul tarihi: 20/5/1937

Kanun No.: 3174

Neşri tarihi: 28/5/1937

Madde 1 — 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Harp sanayii (kara, deniz hava fabrikaları) sınıfında muvazzaflık müddeti iki buçuk senedir. Ancak sanat okularındam mezun olup da harp sanayii sınıfına ayrılacakların muvazzaflık müddeti bir buçuk senedir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/5/1937

**Ecnebinlerin Seyahat ve İkametleri hakkındaki 2 Mart 1331
tarihli muvakkat kanuna ek kanun**

Kabul tarihi: 20/5/1937

Kanun No.: 3177

Neşri tarihi: 28/5/1937

Madde 1 — Hususî kanunlarına göre ecnebilere verilecek ikamet tezkereleri için Türkiyede 16 günden iki aya kadar ikamet edecek ecnebler üç ve iki aydan bir seneye kadar ikamet edecek ecnebler beş Türk lirası ikamet tezkeresi harcı ödemekle mükelleftirler.

Bir seneden fazla ikamet etmek isteyen ecnebilere, sekiz lira harç alınarak en çok iki sene için ikamet tezkeresi verilir.

Aile sahibi olan ecnebilerin beraberlerinde bulunan karıları ve on sekiz yaşını doldurmamış çocukları kendi ikamet tezkerelerine kaydolunur ve bunlardan harç aranmaz. Ancak bu vaziyette olan kadın ve çocuklardan müstakil iş sahibi olanlar ayrıca ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar. ,

Madde 2 — Talebe sıfatile Türk mekteplerinde okumak veya resmî bir makamın tavsiyesi üzerine sırf ilmi araştırma ve çalışmalarda bulunmak maksadile Türki- yede ikamet edecek ecnebilerle hükümet, hususî idare ve belediyeler tarafından tetkikat ve vazife için celbedilen ecnebilere birinci madde mucibince verilecek ikamet tezkerelerinden harç alınmaz.

Mültecilere ve hususî surette İlmî tetkikler için Türkiyeye gelen ecnebilere verilecek ikamet tezkerelerinin tamamen veya kısmen harçtan istisnasına Hükümet salâhiyetlidir.

Madde 3 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinde Türki- yede ikamet müddetleri beş seneyi geçmiş olup senelik kazançları 240 liradan az bulunan ecnebilere verilecek ikamet tezkerelerinden, mütekabiliyet şartile, dörtte bir nisbetinde harç alınır.

Madde 4 — Müşterek pasaportla grup halinde ve seyahat maksadile Türkiyeye gelen ecnebiler iki ay müddetle ikamet tezkeresi almakla mükellef değildirler.

Bu gibi ecnebiler Türkiyede ilk geceyi geçirdikleri han, otel, misafirhane, pansiyon ve hususî evlerde en yakın polis karakollarından tedarik edecekleri beheri beş kuruş kıymetli beyannamelerden üç nüshayı doldurarak iki vesika fotoğrafı ile birlikte 24 saat zarfında bu karakollara tevdi etmeğe mecburdurlar. Bu beyannamelerden bir nüshası fotoğraflı olarak polisçe vize edildikten sonra sahiplerine iade edilir ve Türkiye dahilinde iki ay müddetle muteber hüviyet vesikası olarak kullanılır. Beyannameler pula tâbi değildir.

Grup halinde gelen ecnebilere grup gittikten sonra ayrılarak Türkiye'de kalacak olanlar hakkında bu kanunun ve Pasaport Kanununun diğer hükümleri dairesinde muamele yapılır.

Madde 5 — Konferanslara, beynelmilel sergilere ve kongrelere, millî bayram ve spor şenliklerine iştirak maksadıyla Türkiye'ye gelecek ecnebler iki ay müddet için ikamet tezkeresi almaktan muaftırlar. Bunlardan müşterek pasaportla gelenler dördüncü madde hükümlerine tâbidirler.

Lüzum halinde Hükümet bu müddeti altı aya kadar temdid edebilir.

Madde 6 — Triptik vesikalarile gelen ecnebi seyyahlar iki ay müddetle ikamet tezkeresi almaksızın Türkiye'de kalabilirler. Bunlardan iki aydan ziyade ikamet edecek olanlar birinci maddede yazılı harçların yarısını ö- diyerek ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar.

Madde 7 — Türkiye'de ecnebi sefaret ve konsoloslukları resmî memurları ve aileleri, müteakıl muamele şartile, birinci madde hükmünden müstesnadır.

Madde 8 — Harcı verilmiş ikamet tezkerelerini kaybettikleri tahakkuk eden ecnebilere asıl tezkerelerinin muteber olduğu müddete münhasır kalmak kaydıla yeniden verilecek ikamet tezkerelerinden birinci maddede yazılı harçların yarısı alınır.

Madde 9 — İkamet tezkerelerinin bunlarda yazılı müddetin hitamından itibaren on beş gün içinde yenileri ile tebdil edilmeleri mecburidir.

Müddeti biten ikamet tezkerelerini meşru bir mazeret olmaksızın vaktinde harcı vererek yenilemeyen ecnebler hakkında, hususî kanunlardaki cezaî hükümlerin tatbiki salâhiyeti mahfuz kalmakla beraber bunlara yeniden ikamet tezkeresi verildiği takdirde iki kat harç alınır.

Madde 10 — Ellerindeki ikamet tezkerelerinin müddeti dolmadan tekrar avdet etmek üzere memleket haricine gidecek ecnebilere ikamet tezkerelerini mahallî emniyet müdürlüklerine bırakarak üç ay içinde dönmüş olanlara ikamet tezkereleri geri verilir.

Madde 11 — Bu kanunun muhtelif maddelerindeki istisnâ hükümler hariç olmak üzere Türkiyeye vürudları tarihinden itibaren on altı gün zarfında ikamet tezkeresi almağa mecbur bulunan ecnebiler muayyen olan bu müddeti iki aya kadar tecavüz ettirdikleri takdirde kendilerinden iki aylık bir ikamet tezkeresi harcı esas tutularak üç misli harç alınır. Eğer bu müddet iki ayı da tecavüz ederse kendilerinden bir senelik ikamet tezkeresi harcı dört misli olarak alınır. Bu gibi yabancılar hakkında hususi kanunlardaki cezaî hükümlerin tatbiki salâhiyeti mahfuzdur.

Madde 12 — 27 teşrinisani 1926 tarih ve 935 numaralı kanun mülğadır.

Muvakkat madde — Bu kanunun mer'iyetinden evvel ikamet tezkeresi almış olan ecnebiler kanunun meriyeti tarihinden itibaren bir ay içinde müracaatla yeniden ikamet tezkeresi almağa mecburdurlar.

Bu suretle tezkere almıyanlar hakkında ecnebilerin seyahat ve ikametleri hakkındaki 2 mart 1331 tarihli muvakkat kanunun 983 sayılı kanunla tadil edilen 4 üncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Madde 13 — Bu kanun 1 eylül 1937 tarihinden muteberdir.

Madde 14 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

26/5/1937

.....694.....

**Ziraati takviye için 1337 - 1341 senelerinde İktisat, Maliye
ve Ziraat Vekâletleri bütçelerinden çiftçilere yapılan
yardımlardan doğan borçların taksitlendirilmesine
ve faizlerinin affine dair kanun**

Kanun No.: 3186

Kabul tarihi: 27/5/1937

Neşri tarihi : 31/5/1937

Madde 1 — 1337 - 1341 senelerinde İktisad, Maliye ve Ziraat Vekâletleri bütçelerine konulan tahsisattan istilâ görenlerle çiftçilere nakden verilen paralardan ve aynen dağıtılan tohumluk, çift hayvanları ve ziraat aletleri bedellerinden tevellüd eden Devlet alacakları faizsiz olarak, birincisi 1 birinciteşrin 1937 tarihinde, diğerleri bu tarihten birer sene sonra tahsil edilmek üzere, on beş müsavi taksite bağlanmıştır.

Madde 2 — Birinci madde mucibince taksite bağlanacak borçların bu kanunun mer'iyeti tarihine kadar olan zamana aid faizleri affedilmiştir. Ancak bu tarihe kadar ödenmiş faizler geri verilmez.

Madde 3 — Kuraklık ve her hangi afat veya mücbir ve fevkalâde bir sebep ile bir v.eya birkaç taksitin kısmen veya tamamen tecilime zaruret görüldüğü hallerde bu tecil Maliye Vekillîğinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin tasdiki ile kararlaştır ve tecil edilen taksitlerden faiz alınmaz.

Madde 4 — Birinci maddeye göre tesbit edilecek taksit bedelleri muayyen tarihlerde ödenmediği takdirde borcun tamamı muacceliyet kesbeder ve ödenmeyen taksit tarihinden itibaren borcun bakiyesi için hesap edilecek faizle birlikte bu bakiye defaten ve Tahsili Emval Kanunu hükümleri dairesinde tahsil olunur.

Madde 5 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

29/5/1937

**Zararlı ilâçlar gayri meşru ticaretinin men'i hakkında
Cenevrede 26 haziran 1936 tarihinde akdedilen
mukavenenin tasdikına dair kanun**

Kanun No.: 3189

Kabul tarihi: 27/5/1937

Neşri tarihi : 31/5/1937

Madde 1 — Zararlı ilâçlar gayri meşru ticaretinin men'i hakkında 26 haziran 1936 tarihinde akdedilen mukavelename ile imza protokolü ve nihaî sened tasdik olunmuştur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

29/5/1937

**Zararlı ilâçların gayri meşru ticaretinin men'i
hakkında 1936 mukavelenamesi**

Bir taraftan La Haye de 23 kânunusani 1912 tarihin-, de imzalanmış olan beynelmilel afyon mukavelenamesi ile Cenevrede 19 şubat 1925 tarihinde imzalanmış olan mukavelename ve uyuşturuıcı ilâçların imalini tahdid ve tevziin in tanzimi hakkında Cenevrede 13 temmuz 1931 tarihinde imzalanan mukavelename ahkâmına muhalif hareketlerin men'ine müteallik tedbirleri teşdid ve diğier taraftan, vaziyeti bu mukavelelerde derpiş edilen ilâçların ve maddelerin gayri meşru ticaretine vaziyeti hazıra içinde en müessir tedbirlerle mâni olmak azminde olan

.
.
.

murahhas olarak tayin etmişlerdir. işbu murahhaslar usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini ibrazdan sonra, atideki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde 1 — 1- İşbu mukavelede «uyuşturuıcı maddeler» tabirile, 23 kânunusani 1912 tarihli La Haye Mukavelesi ve 19 şubat 1925 tarihli ve 13 temmuz 1931 tarihli Cenevre Mukaveleleri ahkâmının tatbik edildiği veya e- dileceği ilâçlar veya maddeler anlaşılır.

2 - İşbu mukavele ahkâmı muvacehesinde, «İhraç» tabirile tam manasile imal ve tahvil olmaksızın, uyuşturucu bir maddenin, içinde bulunduğu madde veya mürekkebdan tefrik ameliyesi anlaşılır. «İhraç» kelimesinin bu tarifi, haşhaştan, ham afyonun istihsali usullerini istihdaf etmez. Bu usuller «İstihsal» tabirinin şumulü dahilindedir.

Madde 2 — Yüksek Âkid Taraflardan herbiri, aşağıdaki fiilleri, bilhassa hapis veya hürriyetten mahrum eden diğer cezalarla, şiddetle cezalandırmak için lâzım gelen kanunî hükümleri ısdar etmeği taahhüd ederler:

a) Anılan mukaveleler ahkâmına muhalif olarak yapılan uyuşturucu ilâcların imal, tahvil, ihraç, ihzar, muhafaza, teklif, satışı vaz, tevzi, alışı, satışı, her hangi bir sıfatla ahara terk, tellâllık, sevk, transit olarak sevk, n a- kil, memlekete ithal ve ihracı;

b) Bu maddede derpiş olunan fiillere kasden iştirak;

c) Yukarıda derpiş olunan fiillerden birinin icrası için şirket kurmak veya anlaşmak;

d) Teşebbüsler ve millî kanunun derpiş ettiği şerait dairesinde ihzarî fiiller.

Madde 3 — Diğer yüksek bir Âkid Tarafın arazisinde hakkı kazaya sahip olan Yüksek Âkid Taraflar, bu arazide, 2 nci maddede istihdaf olunan her fiili işlemekle suçlu tebaalarım, bu fiil kendi arazilerinde işlendiği takdirde ne derece şiddetli tecziye ederlerse hiç olmazsa o derece şiddetle cezalandırmak için lâzım gelen kanunî hükümleri ısdar etmeği taahhüd ederler.

Madde 4 — İkinci maddede istihdaf olunan smıflara dahil fiiller muhtelif memleketlerde işlenirse, bunların her biri, ayrı birer cürüm olarak telâkki edilecektir.

Madde 5 — Millî kanımla, uyuşturucu maddeler iis- tihsal etmek maksadile yapılan ziraat, hasad ve istihsali tanzim eden Yüksek Âkid Taraflar, bu kanuna muhalif her hareketi aynı veçhile şiddetle tecziye edeceklerdir.

Madde 6 — Beynelmilel tekrürü cürüm prensibini kabul eden memleketler, ikinci maddede istihdaf olunan fiiller dolayısıyla verilen ecnebi mahkûmiyet kararlarını millî kanunun derpiş ettiği şerait dahilinde böyle bir tekrürü cürüm müvellidi olarak kabul ederler.

Madde 7 — 1- Tebaasının iadesi prensibini kabul etmiyen memleketlerde, 2 nci maddede derpiş olunan her hangi bir fiili ecnebi bir memlekette icra ederek suçlandıktan sonra kendi memleketleri arazisine dönen tebaa, bu tabiiyetini, suçun işlenmesinden sonra iktisab etmiş olsa bile, bu fiil bu arazide işlenmiş gibi aynı şekilde takib ve tecziye edilecektir.

2 - Böyle bir halde, bir ecnebinin iadesine muvafakat edilemezse, bu hüküm kabili tatbik değildir.

Madde 8 — İkinci maddede derpiş olunan ef'alden birini ecnebi bir memlekette işliyen ve Yüksek Âkid Taraflardan birinin arazisinde bulunan ecnebler, aşağıdaki şartlar mevcut olduğu takdirde, sanki bu fiil bu arazi üzerinde işlenmiş gibi, aynı veçhile, takibata maruz kalacak ve tecziye edileceklerdir:

a) İade taleb edilmekle beraber, fiille alâkası olmıyan bir sebepten dolayı, reddedilmiş bulunması,

b) İltica olunan memleket kanunlarının, ecnebi bir memlekette ecnebler tarafından işlenen cürümlerden dolayı takibat icrasını umumî kaide olarak kabul etmesi.

Madde 9 — 1 - Yüksek Âkid Taraflar arasında akdedilen veya edilecek olan her iadei mücrimin muahedesi ikinci maddede derpiş olunan ef'ali, iadei mücrimin halleri olarak bihakkın ihtiva edecektir.

2 - İadei mücrimini, bir muahedenin mevcudiyetine veya mütekabiliyet şartına tâbi tutmıyan Yüksek Âkid Taraflar, yukarıda derpiş olunan halleri aralarında iadei mücrimin halleri olarak kabul ederler.

3 - İade, talep olunan memleketin kanununa tevfikân yapılacaktır.

4 - Kendisine bir iadei mücrimin talebnamesi gönderilen Yüksek Âkid Taraf, her halde, eğer salâhiyettar makamları takibatı icab ettiren veya mahkûmiyete , sebep olan fiilin kâfi derecede ağır olmadığı mütaleasmda bulunacak olurlarsa, tevkife tevessül veya iadeye muvafakatten imtina etmek hakkına malik olacaktır.

Madde 10 — Uyuşturucu maddeler ve ikinci maddede derpiş olunan ef'alin icrasına mahsus mevad ve alât zabt ve müsadere edilebilirler.

Madde 11 — 1 - Her Yüksek Âkid Taraf, kendi millî kavanini çerçevesi dahilinde, ikinci maddede derpiş olunan ef'ali önlemek için zarurî gelen bütün ameliyelere nezaret ve bunlar arasında irtibat ve ahenk tesisi ile mükellef merkezî bir ofis ihdas edecek ve bu nevi ef'ali işlemekle suçlu eşhası takib etmek için tedbirler alacaktır.

2 - Bu merkezî ofis:

a) Uyuşturucu maddelerle meşgul diğer resmî müessese veya teşekküllerle sıkı temas halinde bulunacaktır.

b) ikinci maddenin derpiş ettiği ef'alin önlememle ve araştırılmasını kolaylaştıracak mahiyetteki bütün malûmatı temerküz ettirecek ve

c) Diğer memleketlerin merkezî ofisleri ile sıkı temas halinde bulunacak ve doğrudan doğruya muhabere edebilecektir.

3 - Bir Yüksek Âkid Tarafın Hükûmeti, federal mahiyette olduğu veya bu Hükûmetin icraî kuvveti, merkezî Hükûmet ve mahallî Hükûmetler arasında münkasem bulunduğu takdirde birinci paragrafta mezkûr nezaret ve irtibat ve ahenk tesisile ikinci paragrafın a ve ,b fıkralarında musarrah taahhüdâtın icrası mer'î bulunan teşkilâtı esasiye ve idariyeye tevfikân tanzim olunacaktır.

4 - 18 inci madde mucibince, işbu mukavele her hangi bir araziye tatbik edildiği takdirde, işbu madde hüküm terinin tatbiki bu arazide veya bu arazi için tesis olunan ve lüzumu halinde alâkadâr ana vatânı 'arazisinin merkezî ofisi ile hali irtibatla bulunarak hareket edecek bir merkezî ofisin ihdası ile temin edilebilecektir.

5 - Merkezî ofis için derpiş olunan mezuniyet ve salâhiyetler, uyuşturuu maddelerinin imalinin tahdid ve tevziinin tanzimi hakkındaki 1931 mukavelenamesinin 15 inci maddesinde derpiş olunan hususî idareye tefviz edilebilir.

Madde 12 — 1 - Merkezî ofis, 2 nci maddede derpiş olunan ef'alin önlenmesi ve cezalandırılmasını teshil için, mümkün olan en geniş mikyasta, ecnebi merkezî ofislerde teşriki mesai edecektir.

2 - Bu uzviyet, faideli bulacağı nisbette, alâkadar diğeri bir memleketin merkezî ofisine aşğıdaki malûmatı bildirecektir:

a) Derdesti icra ve icrası mutasavver ticarî muamelelere mütedair tetkikat ve hesapların icrasını mümkün kılacak malûmat,

b) Mekân değıştirmelerini murakabe maksadile, gayri meşru ticaret yapanların hüviyet ve eşkâline dair toplıyabileceğı malûmatı,

c) Gizli uyuşturuu mevad fabrikalarının keşfedilmeşine aid malûmat.

Madde 13 — 1 - İkinci maddenin derpiş ettiğı cürümlere mütedair istinabe varakalarının irsali, atideki şerait dahilinde icra edilecektir:

a) Tercihan her memleketin salâhiyettar makamları arasında doğrudan doğruya veya icabı halinde, merkezî ofisler delâletile gönderilmek suretile,

b) Her iki memleketin adliye nazırları abasında doğrudan doğruya muhabere veya gönderen memleketin diğeri salâhiyettar bir makamı tarafından,

.....700.....

c) Gönderen memleketin ahzeden memleketteki diplomasi veya konsolosluk memuru delâletile.

İstinabe varakaları bu memur tarafından ahzeden memleketin gösterdiği makama isal edilecektir.

2 - Her Yüksek Âkid Taraf, diğer Yüksek Âkid Taraflara yapacağı bir tebliğ ile, kendi arazisinde icra edilecek istinabe varakalarının diplomasi tarikile irsülini arzu ettiğini beyan edebilir.

3 - Birinci paragrafın (C) fıkrasının taallûk ettiği halde, istinabe varakasının ,bir sureti, aynı zamanda, gönderen memleketin diplomasi veya konsolosluk memuru tarafından ahzeden memleketin Hariciye Nazırına isal edilecektir.

4 - Aksine itilâf hasıl olmadıkça, istinabe varakaları, ya ahzeden makamın lisanında veya alâkadar memleketler arasında kararlaştırılan lisanda yazılacaktır.

5 - Her Yüksek Âkid Taraf, diğer Yüksek Âkid Taraflardan her birine yapacağı bir tebliğ ile, yukarıda mezkûr irsal şekillerinden hangisini veya hangilerini bu Yüksek Âkid Tarafın istinabe varakaları için kabul ettiğini, bildirecektir.

6 - Yüksek Âkid Taraflardan biri, böyle bir tebligat yapıncıya kadar, istinabe varakaları hususunda takib etmekte olduğu usul, baki kalacaktır.

7 - İstinabe varakalarının icrası, ehli vukuf masraflarından başka diğer resim ve masrafların tediyesine mahal vermiyecektir.

8 - Bu maddenin ihtiva ettiği hiç bir hüküm, Yüksek Âkid Taraflar canibinden, cezaî hususattaki beyyine sistemlerinde millî kanunlarına muhalif bir hükmü kabul veya bu kanun hududları dahilinde olmaksızın istinabe varakalarının infazı hususunda bir taahhüd manasında tefsir edilmeyecektir.

Madde 14 — Bir Yüksek Âkid Tarafın işbu mutalebeye iştiraki, hukuku düvel meselesi olarak, mehakimi ce zaiyenin salâhiyetine müteallik umumî meseledeki hattı hareketine icrayı tesir edecek bir şekilde tefsir edilmeyecektir.

Madde 15 — İşbu mukavelename, ikinci ve beşinci maddelerin derpiş ettiği ef'alın her memlekette, milli kanunların vazettiği umumî kavaide tevfiakan tetkik, takib ve tecziye edileceği prensibini haleldar etmemektedir.

Madde 16 — Yüksek Âkid Taraflar, işbu mukavelenamenin mevkii tatbika vaz'ı için ısdar olunan kanun ve nizamnameler ile mukavelenamenin kendi arazilerinde tarzı tatbıkına müteallik seneli kbir raporu, Milletler Cemiyeti Umumi Kâtibinin vesatatile birbirlerine tebliğ edeceklerdir.

Madde 17 — Yüksek Âkid Taraflar 'arasında işbu mukavelenamenin tefsir veya tatbıkına müteallik her hangi bir ihtilâf çıkarsa, eğer bu ihtilâf diplomasi tarikile şayanı memnuniyet bir tarzda halledilemezse, Taraflar arasında, beynelmilel ihtilâfların halline müteallik olarak mevkii mer'iyette bulunan ahkâma tevfiakn halledilecektir.

İhtilâfta taraf olanlar arasında böyle 'ahkâm mevcut olmadığı takdirde, Taraflar bu ihtilâfı adli veya tahkimî bir usule tâbi tutacaklardır. Başka bir mahkemenin intihabı hususunda itilâf edemedikleri takdirde, eğer tarafların cümlesi Beynelmilel Divanı Adaletin Statüsüne müteallik 16 kânunuevvel 1920 tarihli protokol Âkidlerinden iseler, bu Taraflardan birinin talebi üzerine, ihtilâfı Beynelmilel Divanı Adaletle arzedeceklerdir; eğer cümlesi Âkidlerden değilse, beynelmilel ihtilâfların muslihane halline müteallik 18 teşrinievvvel 1907 tarihli La Haye Mukavelenamesine tevfiakan teşkil edilecek bir hakem mahkemesine tevdi edeceklerdir.

Madde 18 — 1 - Her Yüksek Âkid Taraf, imza tasdik ve iltihak esnasında, işbu mukaveleyi kabul etmekle, müstemlekelerinin, mahmiyelerinin, denizaşırı arazisinin veya kendi hâkimiyet veya mandası altına vazedilmiş arazinin tamamı veya bir kısmı için hiç bir taahhüd altına girmediğini beyan edebilir ve bu takdirde, işbu mukavelename bu beyanatta mezkûr arazi için mer'î olmayacaktır.

2 - Her Yüksek Âkid Taraf, müteakiben, her zaman işbu mukavelenamenin evvelki fıkra mucibince yapılan beyanatta mevzuubahis olan arazisinin tamamını veya bir kısmı için mer'î olmasını arzu ettiği Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibine ihbar edebilir. O takdirde işbu mukavelename, ihbarnamenin Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibi tarafından alınmasından doksan gün sonra, bu ihbarnamede mezkûr arazinin cümlesi için mer'î olacaktır.

3 - Yüksek Âkid Taraflardan her biri 21 inci maddenin derpiş ettiği beş senelik müddetin inkızasından sonra, her zaman, işbu mukavelenamenin müstemlekelerinin, mahmiyelerinin, denizaşırı arazisinin veya hâkimiyeti veya mandası altına vazedilmiş arazinin tamamı veya bir kısmı için mer'î olmaktan çıkmasını arzu ettiğini beyan edebilir. Bu takdirde işbu mukavelename bu beyanata Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibi tarafından ıttıla kesbedilmesinden bir sene sonra; bu beyanatta mezkûr arazi için mer'î olmaktan çıkacaktır.

4 - Kâtibi Umumî, işbu madde mucibince- kendisine yapılacak beyanat ve ihbaratı, bilcümle cemiyet azasına ve 19 uncu maddede mezkûr 'gayri aza Devletlere bildirecektir.

Madde 19 — Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteber olan işbu mukavelename bugünkü tarihi taşıyacak ve 31 kânunuevvel 1936 tarihine kadar, Milletler Cemiyeti azası ile işbu mukavelenamenin tanzim edildiği konferansa davetli gayri aza her Devlet veya Milletler Cemiyeti Meclisi tarafından kendisine bu maksadla işbu mukavelenamenin bir nüshası gönderilen her Devlet namına imzaya açık bulunacaktır.

Madde 20 — İşbu mukavelename tasdik edilecektir.

Tasdiknameler Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibine tevdi edilecektir. Kâtibi umumî işbu tevdi keyfiyetini bütün cemiyet azasına ve evvelki fıkrada mezkûr gayri aza Devletlere bildirecektir.

Madde 21 — 1-1 kânunusani 1937 tarihinden itibaren, Milletler Cemiyeti azası her Devlet ile 19 uncu maddede mezkûr gayri aza her Devlet namına, işbu mukavelenameye iltihak edilebilecektir.

2 — İltihaknameler Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibine tevdi edilecektir. Umumî Kâtib bu tevdi keyfiyetini, bütün cemiyet azasına ve mezkûr maddede anılan gayri aza Devletlere bildirecektir.

Madde 22 — İşbu mukavelename, Milletler Cemiyeti azası olan veya olmıyan on Devletin tasdikname veya iltihakname veya iltihaknamesinin Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibi tarafından alınmasından doksan gün sonra mer'iyet mevkiine girecektir. O tarihte işbu mukavelename Milletler Cemiyetinin Umumî Kâtibi tarafından tescil edilecektir.

Madde 23 — Onuncu tasdikname veya iltihaknamenin tevdiinden sonra, tevdi edilecek tasdikname veya iltihaknameler Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibi tarafından alınmalarından itibaren 90 günlük bir müddetin inkızasından sonra mer'iyet kesbedecektir.

Madde 24 — 1 - Mer'iyet mevkiine girmesinden itibaren beş senelik bir müddetin inkızasından sonra işbu mukavelename Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibine tevdi edilecek tahrirî bir vesika ile feshedilecektir. Fesih, bu babdaki vesikanın umumî kâtiplikçe alınmasından bir sene sonra muteber olacaktır; fesih ancak feshi yapan Milletler Cemiyeti azası veya Milletler Cemiyeti azası olmıyan Devlet hakkında hüküm ifade eder.

2 - Umumî kâtib bu suretle aldığı fesihnameleri, 19 uncu maddede mezkûr Milletler Cemiyeti azası ile gayri aza Devletlere tebliğ edecektir.

.....704.....

3 - Eğer aynı zamanda ve birbirini takiben vukubulan fesihler dolayısıyla, işbu mukavele ile bağlı Milletler Cemiyeti azası veya gayri aza Devletlerin adedi 10 dan aşağı düşecek olursa, mukavelename işbu maddenin hükümlerine tevfikân, sonuncu feshin muteber olması tarihinden itibaren mefsuh addedilecektir.

Madde 25 — Mukavele Âkidlerinden Milletler Cemiyeti azası olan veya olmıyan her Devlet, Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibine yapacağı bir tebliğ ile her zaman işbu mukavelenamenin tadili talebinde bulunabilecektir. İşbu tebliğ, umumî kâtib tarafından, Milletler Cemiyeti azası olan veya olmıyan diğer bütün Âkidlere bildirilecektir; ve eğer bunlardan hiç olmazsa üçte biri bu talebi tasvib edecek olurlarsa Yüksek Âkid Taraflar mukavelenin tadili maksadile bu hususta bir konferansı içtimaa davet etmeği taahhüd ederler.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere, isimleri yukarıda yazılı murahhaslar işbu mukavelenameyi imzalamışlardır.

Milletler Cemiyeti Kitabeti Mahzeni Evrakına tevdi edilmek ve musaddak suretleri 19 uncu maddede mezkûr Milletler Cemiyeti azası olan veya olmıyan Devletlere verilmek üzere bir nüsha olarak Cenevrede 26 haziran 1936 tarihinde tanzim olunmuştur.

İmza Protokolü

Zararlı ilâçların gayri meşru ticaretinin men ve tecziyesi hakkındaki 1936 mukavelesini bugün imzalarken zirde vaziülümza Murahhaslar Hükümetleri namına atideki hususatı kabul ettiklerini beyan ederler.

1 - Çin, mukavelenameyi, 9 uncu maddeye müteallik atideki akydi ihtrazi tahtında kabul eder:

«Çinde bazı ecnebi Devletler tebaasının elân müstefid oldukları konsoloslara aid hakkı kaza ilga edilmediği müddetçe, Çin Hükümeti, 9 uncu maddede istihdaf olunan eʼali işliyen ecnebilerin iadesine muvafakat hususunda Âkid. Taraflar için umumî bir taahhüdü ihtiva eden bu maddeden doğan vecibeleri deruhde edemez.»

2 - Felemenk Hükümeti, kendi ceza hukukunun esaslı prensipleri mucibince, 2 nci maddenin (c) tâli paragrafının ihtiva ettiği hükme, ancak fiile mübaşeret edildiği hallerde tebaiyet edebileceğinden, mukaveleyi bu kaydi ihtirazî ile kabul eder.

3 - Hindistan, mukaveleyi, ne Hindistan Devletlerine, ne de Şan Devletlerine (İngiliz Hindistanına dahil) şamil olmamak kaydi ihtirazisile kabul eder.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere, isimleri aşağıda yazılı murahhaslar işbu protokolü imzalamışlardır.

Milletler Cemiyeti Kitabeti Mahzeni Evrakına tevdi edilmek ve musaddak suretleri mukavelenamenin 19 uncu maddesinde mezkûr Milletler Cemiyeti azası olan ve olmayan bütün Devletlere verilmek üzere, bir nüsha olarak Cenevrede 26 haziran 1936 tarihinde tanzim edilmiştir.

Nihai Sened

Afganistan, Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, Brezilya Birleşik Devletleri, İngiltere ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı, Bulgaristan, Kanada, Şili, Çin, Küba, Danimarka, Mısır, Ekvatör, İspanya, Fransa, Yunanistan, Hondras, Macaristan, Hindistan, Irak, Serbest İrlanda Devleti, Japonya, Lihtenştayn, Meksika Birleşik Devletleri, Nikaragua, Norveç, (Panama, Felemenk, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Siyam, İsviçre, Çekoslovakya, Türkiye, Sovyet Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı, Ürügüvay, Venezüellâ Birleşik Devletleri ve Yugoslavya 'Hükümetleri zararlı İlâçların gayri meşru ticaretinin men ve tecziyesi için bir mukavele akdi hususunda, Milletler Cemiyeti Meclisinin, 20 kânunusani 1936 tarihli kararı mucibince, kendilerine vaki olan daveti kabul ederek atideki murahhasları tayin etmişlerdir:

İşbu murahhaslar Cenevrede toplanmışlardır.

Milletler Cemiyeti Meclisi, konferans riyasetine, Felemenk Şûrayı Devleti Azasından, Mösyö Joseph Lirnburig'u tayin etmiştir.

Konferans ikinci reisliğe, Fransa Cumhuriyeti Hariciye Nezaretinde Umuru Hukukiye ve Kançılaryalar Müdür Muavini Orta Elçi Mösyö de Reffye'i intihab etmiştir.

Konferans Kâtibi Umumiliği vazifesini, Milletler Cemiyeti Umumî Kâtibinin mümessili olarak, Afyon ve İctimaî Meseleler Şubeleri {Müdürü Mösyö Eric Einar Ekstrand ifa etmiştir.

8 ilâ 26 haziran 1936 tarihleri arasında yapılan içtimalar neticesinde atideki senedler imza edilmiştir:

I - Zararlı ilâçların gayri meşru ticaretinin men ve tecziyesi için 1936 mukavelenamesi.

II - Mukavelenamenin imza protokolü.

Konferans bundan başka atideki hususatı kabul etmiştir:

I.Tefsirler

1 - Şurası mukarrerdir ki, mukavelenamenin ahkâmı ve bilhassa, 2 nci ve beşinci maddelerinin hükümleri, kasıdsız olarak işlenmiş olan ef'ale tatbik edilmeyecektir.

2 - 15 inci madde o suretle tefsir edilecektir ki, mukavelename, Yüksek Âkid Tarafların, esbabı muhaffife rejimini tanzim hususundaki serbestilerine bilhassa hiç bir hâlel iras etmeyecektir.

II- Tavsiyeler

1 - Afyon iptilâsmm tedricî bir şekilde kaldırılması hususuna karar vermiş olan, 1912 tarihli Beynelmilel Afyon Konferansının 1912 tarihli Beynelmilel Afyon Mukavelesine Âkid Devletlerin, mevcut tedbirleri bu hususu tanzim etmediği takdirde, her memleketin kendine has farklı şerait hududu dahilinde,

mamul afyonun imal, dahilî ticaret ve istimalini tedricî ve müessir ,bir şekilde ortadan kaldırmak için tedbirler alacaklarını bildiren 6 ncı maddeyi dercettiğini hatırlatarak; 1925 tarihli Cenevre Afyon İtilânamesi Âkidlerinin, itilâfname 'başlangıcında, 1912 tarihli Beynelmilel Afyon Mukavelenamesinin ikinci faslında derpiş edildiği veçhile, dahilinde, mamul elan Afyon istimaline müsaade edilen mahmî veya kiralanmış arazi de dahil olduğu halde, uzak şark müstemleke ve arazilerinde mamul afyonun imal, dahilî ticaret ve istimalinin tedricî ve müessir şekilde ortadan kaldırılmasına kat'î olarak karar verdiklerini ve alâkadar halkın İctimaî ve ahlâkî refahını temin maksadile ve İnsanî sebepler dolayısıyla, içilecek afyonun istimalinin men'ini mümkün olan en kısa bir müddet zarfında, tahakkuk ettirmek için lüzumlu bütün tedbirleri almağa hahişli olduklarını beyan ettiklerini hatırlatarak;

Bu konferansın, verdiği fırsattan istifade ederek alâkadar Devletleri bu sahadaki gayretlerine devam etmeğe davet etmek arzusuile,

Konferans, tıbbî ve İlmî maksadlar haricinde afyon istimaline elân müsaade eden Devletlerin, en kısa bir müddet zarfında, afyonun bu tarzı istimalinin ilgası hususunda müessir bütün tedbirleri itihaz etmelerini tavsiye eder.

2 - Konferans, tebaasının iadesi prensibini kabul eden memleketlerin kendi arazilerinde bulunan ve ikinci maddenin derpiş ettiği cürümleri ecnebi bir memlekette işlemekle suçlu olan tebaalarını, bu hususta kabili tatbik olan iadei mücrimin muahedenamesi, tebaanın iadesi hususunda bir kaydı ihtiraziyi ihtiva etse bile, iade etmeği kabul etmelerini tavsiye eder.

3 - İşbu mukavelenamede yazılı maksadlar için, Konferans, Yüksek Âkid Taraflara, lüzumu halinde, mütehassıs bir polis servisi ihdasını tavsiye eder.

.....708.....

4 - Konferans, Afyon ve Diğer Zararlı İlaçlar İstisarı Komisyonunun işbu mukavelenamede mezkûr Beynelmilel teşriki mesaiyi temin etmek ve bunu tekemmül ve inkişaf ettirmek maksadile, Yüksek Âkid Tarafların merkezî ofislerinin mümessillerinin içtimalar akdetmeleri hususunun muvafık olup olmadığını tetkik etmesini ve icabı halinde, Milletler Cemiyeti Meclisine bu husustaki fikrini beyan etmesini tavsiye eder.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere, murahhaslar işbu senedi imzalamışlardır.

Cenevrede, 26 haziran 1936 tarihinde, Milletler Cemiyeti Kâtibliği Mahzeni Evrakına tevdi edilmek üzere bir nüsha olarak tanzim olunmuştur. Musaddak nüshalar konferansta temsil olunan bütün Devletlere verilecektir.

**Askerî ihtisas mahkemeleri faaliyetlerinin uzatılmasına
dair kanun**

Kanun No.: 3193

Kabul tarihi: 31/5/1937

Neşri tarihi: 5/6/1937

Madde 1 — 2635 sayılı kanunla uzatılmış olan kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı kanunun 71 inci maddesinde yazılı müddet askerî ihtisas mahkemelerine münhasır olmak üzere 1939 yılı mayıs ayının sonuna kadar yeniden uzatılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun 1 haziran 1937 tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Bakanlar Heyeti memurdur.

3/6/1937

**İstanbul Adliye binasının yanması üzerine alınacak
tedbirler hakkındaki kanuna ek kanun**

Kanun No.: 3205

Kabul tarihi: 7/6/1937

Neşri tarih : 21/6/1937

Madde 1 — 2367 numaralı kanunun 3 üncü maddesi mucibince teşkil olunan bürolar kaldırılmıştır.

Bu bürolardaki işler mezkûr kanun hükümleri dairesinde aid olduğu mahkemeler tarafından ikmal olunur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye Vekili memurdur.

15/6/1937

Emniyet Teşkilâtı Kanunu

Kanun No.: 3201

Kabul tarihi: 4/6/1937

Neşri tarihi : 12/6/1937

Madde 1 — Memleketin umumî emniyet ve asayiş işlerinden Dahiliye Vekili mesuldür.

Dahiliye Vekili bu işleri, kendi kanunları dairesinde hareket eden Emniyet Umum Müdürlüğü ile Umum Jandarma Komutanlığı ve icabında diğer bütün zabıta teşkilâtı vasıtasile ifa ve lüzum halinde İcra Vekilleri Heyeti kararla ordu kuvvetlerinden istifade eder.

Madde 2 — Dahiliye Vekilinin riyaseti altında Büyük Erkânharbiyenin bir mümessili ile Emniyet Umum Müdürü, Jandarma ve Gümrük ve Orman Muhafaza Umum Komutanları ve Vekâletçe seçilecek lüzumu kadar umumî müfettiş ve validen mürekkeb bir emniyet komisyonu teşkil edilir.

Bu komisyon Ankarada bulunan azaları ile her ay ve umumî müfettiş ve valilerin iştirakile de en az senede bir defa Dahiliye Vekilinin lüzum gördüğü zamanlarda toplanır ve memleketin umumî emniyet ve asayiş işlerini tedkik ile istişarî mütaleasını bildirir.

.....710.....

Dahiliye Vekili lüzum gördüğü zamanlarda diğer alâkalı vekâletlerden birer mümessil göndermesini talep edebilir.

Komisyon raportörü Emniyet Umum Müdürüdür.

Madde 3 — Umumî zabıta teşkilâtı silâhlı ve silâhsız olmak üzere iki kısma ayrılır.

Silâhlı kısmı, polis ve jandarma ve silâhlı hususî zabıta kuvvetleri teşkil eder.

Silâhsız kısım, istihbarat ve muamelât memurları ile silâhsız hususî zabıta memurlarıdır.

Jandarma ve hususî zabıta teşkilâtı kendi kanunlarına ve emniyet teşkilâtı bu kanun hükümlerine tâbidir.

Jandarma ve hususî zabıta ile emniyet teşkilâtının merkezde ve vilâyetlerde yekdiğerile irtibat, muhabere ve çalışma tarzları nizamname ile tesbit edilir.

Madde 4 — Polis, silâhlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır. Her iki kısmın ayrıca teknik kolları vardır.

Madde 5 — Üniformalı polis; vasıtalı ve vasıtasız kısımlara ayrılır. Vasıtalı polis; atlı, bisikletli, motörlü ve canlı, cansız diğer vasıtalarla teçhiz edilen kısımdır.

Madde 6 — Sivil polis; her nevi emniyet hizmetinde üniformasız çalıştırılan kısımdır.

Emniyet Makamları

Madde 7 — Emniyet makamları, vilâyetlerde emniyet müdürü, kazalarda emniyet âmiri veya emniyet komiseri ve polis teşkilâtı bulunan nahiye ve iskele ve istasyonlarda emniyet komiserleridir. Bu memurlar vilâyet, kaza ve nahiyelerle bulundukları yerin emniyet ve asayişine müteallik işlerini idare ederler.

Kaza, nahiye, iskele ve istasyonlarda müstakillen vazife gören herhangi derecedeki komiserler bu vazifede bulundukları müddetçe emniyet komiseri unvanını alırlar. Bunların maaşları esas dereceleri maaşlarıdır.

Emniyet Teşkilâtı Bölümleri

Madde 8 — Polis; İdarî, siyasi ve adli kısımlara ayrılır.

Belediye zabıtası işleri, lüzum görülen yerlerde, İdarî polis kadrosundan ayrılan ve tahsisatı belediyelerden alınan bir kısım tarafından ifa edilir. Bu kısım memurlar dahi işbu kanun hükümlerine tâbi tutulur.

Madde 9 — A) İdarî polis, İçtimai ve umumî intizamı temin etmekle mükellef olan kısmdır.

B) Siyasi polis, Devletin umumî emniyetine taallük eden işlerle mükellef olan kısmdır.

C) Adli polis; asgarî tam teşekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde, adli işlerle uğraşmak üzere Emniyet Umum Müdürlüğüne kadrodan ayrılan bir kısmdır.

Tam teşekküllü bir kadrodan daha az kuvvette olan polis teşekküllerinin tamamı veya bir kısmı adli polis olarak tefrik edilebilir.

Madde 10 — Adli polis, toplu olarak veya mntakalara ihtiyaç nisbetinde tevzi edilmiş bir halde bulundurulur.

Adli polis adli tahkikat vazifeleri haricindeki hizmetlerde, mafevklerinin emrindedir.

Madde 11 — Mahallî vak'alar hakkında malûmat istemek ve teknik, muhasebe, levazım ve zat işlerine aid muameleleri idare etmek hususunda, Emniyet Umum Müdürlüğü, vilâyet emniyet teşkilâtı ve vilâyet emniyet müdürlüğü vilâyet dahilindeki emniyet teşkilâtı ve kaza emniyet âmirliği de kaza dahilindeki emniyet teşkilâtı resen muhabereye salâhiyetlidir.

Madde 12 — Adli işlere müteallik tahkikat; salâhiyet- li adli otoritelerin direktifleri altında ve kanunlarına tevfikân yalnız adli zabıtaya yaptırılır. Polis teşkilâtı yapılmıyan yerlerde teşkilât yapılcıya kadar adli polis vazifeleri diğer zabıta tarafından yapılır. İdarî zabıta adli zabıtaya icabında veya Cumhuriyet Müddeiumumisinin talebi üzerine yardımla mükelleftir.

.....712.....

İdarî polis adlî zabıta vazifesini tahrik eden herhangi bir hal karşısında kaldığı takdirde bir taraftan adlî zabıta vazifesini ifa etmekle beraber, diğer taraftan adlî zabıta görevini haberdar eder ve adlî zabıta gelince işi 'ona devreder. Adlî zabıta vazifesini gerek aslen ve gerek yardım suretile gören zabıta memurları hakkında bu vazifeden mütevellid suçlardan dolayı Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununa göre takibat yapılır.

Emniyet Teşkilâtının Meslek Dereceleri

Madde 13 — Emniyet polis memurlarının meslek dereceleri ve unvanları aşağıda gösterilmiştir:

Meslek Dereceleri

Memuriyetin nev'i

-
- 1 Emniyet Umum Müdürü
 - 2 Emniyet Umum Müdür Muavinleri, Emniyet Polis Teftiş Heyeti Reisi
 - 3 Ankara, İstanbul Vilâyetleri Emniyet Müdürleri, Umum Müdürlük Daire Reisleri, Birinci Emniyet Müdürleri, Emniyet Polis Müfettişleri, Emniyet Başmüfettişleri ve Müfettişleri, Umumî Müfettişlikler Emniyet Müşavirleri, Ankara Polis Enstitüsü Müdürü.
 - 4 Umum Müdürlük Şube Müdürleri, İkinci Sınıf Emniyet Müdürleri, Birinci Sınıf Emniyet Polis Müfettişleri, Emniyet Müfettişleri, Ankara ve İstanbul Emniyet Müdür Muavinleri, Polis Mektepleri Müdürleri, Umumî Müfettişlikler Emniyet Müşavirleri.
 - 5 Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürleri, Emniyet Umum Müdürlüğü Şube Müdür Muavinleri, İkinci Sınıf Emniyet Polis Müfettişleri, Emniyet Müfettişleri Ankara Polis Enstitüsü Müdür Muavini, Ankara, İstanbul Emniyet Müdürlükleri Şube Müdürleri, Birinci Sınıf Emniyet Müdürlükleri Müdür Muavinleri, Umumî Müfettişlikler Emniyet Müşavir Muavinleri.

**Meslek
Dereceleri**

Memuriyetin nev'i

-
- 6 Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürleri, Üçüncü Sınıf Emniyet Polis Müfettişleri, Emniyet Müfettişleri, Birinci ve İkinci Sınıf Emniyet Müdürlükleri Müdür Muavinleri, Şube Müdürleri ve Şube Müdür Muavinleri.
 - 7 Birinti Sınıf Emniyet Âmiri, Emniyet Müdürlükleri Müdür Muavinleri ve Emniyet Müdürlükleri Şube Müdürleri ve Şube Müdür Muavinleri.
 - 8 İkinci Sınıf Emniyet Âmiri, Emniyet Müfettişleri, Emniyet Müdürlükleri Müdür Muavinleri ve Şube Müdürleri ve Şube Müdür Muavinleri, Ankara Polis Enstitüsü Dahiliye Müdürü, Polis Mektepleri Dahiliye Müdürleri.
 - 9 Başkomiserler, Emniyet Müfettiş Muavinleri, Emniyet Müdürlükleri ve Kaza Emniyet Âmirlikleri Şube Şefleri.
 - 10 Komiserler, Emniyet Müfettiş Muavinleri, Emniyet Müdürlükleri ve Kaza Emniyet Âmirlikleri Şube Şefleri.
 - 11 Komiser Muavinleri, Kaza Emniyet Âmirlikleri, Şube Şefleri, Tedkik Başmemurları.
 - 12 Polisler, Tedkik Memurları.

Madde 14 — Muamelât memurları, beş derecedir. Bu memurlar yazı, hesap, levazım işlerinde hizmet ederler. Polis hak ve salâhiyetini haiz değildirler. Muamelât memurlarının dereceleri, mesleğe kabul şartları nizamname ile tayin edilir.

Madde 15 — Beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci meslek derecelerine dahil emniyet teşkilâtı mensublarından yüksek mekteb mezunu olanlar kaymakamlıklara muadildir.

.....714.....

Bunlar arasında Siyasal Bilgiler Okulu veya lise muadili (tahsil görmüş hukuk mezunları kaymakamlıklara ve aynı derecedeki kaymakamlar da emniyet müdürlüklerine naklen veya terfian tayin edilebilirler.

Dördüncü ve daha yukarı meslek derecelerindeki emniyet teşkilâtı memurlarından yüksek tahsil görmüş olanlar, maaşlarının miktarına göre o maaşı alan Dahiliye memurlukları derecelerine muadil memurluklara naklen veya terfian tayin olunabilirler.

Merkez ve Vilâyat Teşkilâtı

Madde 16 — Emniyet Umum Müdürlüğünün merkez teşkilâtı aşağıda gösterilmiştir:

A) Umum Müdürlüğe bağlı makamlar:

- 1 - Umum Müdür Muavinlikleri,
- 2 - Teftiş Heyeti Reisliği,
- 3 - Dört Daire Reisliği,
- 4 - Hukuk İşleri Müdürlüğü (bir bürodur).
- 5 - Önemli İşler Müdürlüğü (üç büroyu havidir).
- 6 - Arşiv Müdürlüğü (üç büroyu havidir).
- 7 - Tercüme bürosu.

B) Birinci daire üç ve diğer daireler ikişer şubeden teşekkül eder. Dördüncü dairenin ayrıca lâboratuarları vardır.

C) Birinci şube dört, ikinci şube iki, üçüncü şube üç, dördüncü şube iki, beşinci şube iki, altıncı şube üç, yedinci şube iki, sekizinci şube bir, dokuzuncu şube iki büroya taksim edilir.

Daireler, birbirinden numara ile tefrik edilir ve görecekları işler Umum Müdürlük Arşivinde saklanarak vazife taksimi cetvelinde tasrih edilir.

Madde 17 — Emniyet müdürlüklerinde dereceleri aşağıda yazılı muavin şube müdürü ve şefleri bulundurulur:

A) Ankara ve İstanbul vilâyet Emniyet müdürlüklerinde ikinci sınıf emniyet müdürü derecesinde müdür muavinde üçüncü sınıf emniyet müdürü derecesinde şube müdürleri,

B) Birinci ve ikinci sınıf emniyet müdürlüklerinde, dördüncü sınıf emniyet müdürü veya birinci, ikinci sınıf emniyet âmiri derecesinde müdür muavini ve şube müdürleri,

C) Üçüncü, dördüncü sınıf emniyet müdürlüklerinde icâbına; göre birinci ve ikinci sınıf emniyet âmiri veya başkomiser ve yahut komiser derecesinde şube müdür veya şefleri,

Ç) Kaza emniyet âmirliklerinde her derece komiserlerden şube şefleri bulundurulabilir.

Madde 18 — Ankara Polis Enstitüsü, meslekî ilk, orta ve yüksek tahsil sınıfları olmak üzere üç kısmı ihtiva eder:

Meslekî ilk tahsil kısmı, polis memurları yetiştirir.

Meslekî orta tahsil kısmı, polis komiserleri yetiştirmeye mahsustur.

Meslekî yüksek tahsil kısmı., emniyet âmirleri yetiştirmeye mahsustur.

Kısımlarda mütehassıslar yetiştirmek için kurslar açılır.

Enstitünün idare tarzı ve idare heyetinin vazifeleri ve tedris usulleri nizamname ile tayin edilir.

Madde 19 — Lüzum görülen vilâyetlerde, polis yetiştirmek için polis mektepleri açılır.

Mekteblerin idare tarzı ve idare heyetinin vazifeleri ve tedris usulleri nizamname ile tayin edilir.

Madde 20 — Vilâyetlerde bulundurulacak vilâyet emniyet müdürlüklerinin ve kaza emniyet âmirliklerinin ve bunların şubelerinde bulunacak memurların meslek derecelerini tayin etmek Dahiliye Vekâletine aiddir.

.....716.....

Vilâyet kadrosundan muhtelif derecede memur tefrik edilerek Emniyet Umum Müdürlüğü daire ve şubelerinde kullanılabileceği gibi, merkez kadrosundaki muhtelif derecede memurlar dahi aynı surette vilâyetlerde kullanılabilir.

Madde 21 — Emniyet Umum Müdürlüğü büro şefliklerinde ve İstanbul, Ankara ve birinci, ikinci sınıf emniyet müdürlüklerinin şube müdür muavinliklerinde birinci ve ikinci sınıf emniyet âmirleri kullanılabilir.

Madde 22 — Lüzum görülen vilâyetlerde münhasıran emniyet polis memurları ile ailelerinin sıhhat hailenle meşgul olmak üzere icabı kadar hekim istihdam olunur.

*Mesleğe kabul ve enstitü ve mekteplerde
tahsil şartları*

Madde 23 — Polis mesleğine girmek için:

- A) Türk olmak,
- B) Filî askerlik hizmetini yapmış olmak,
- C) 30 yaşından yukarı olmamak,
- Ç) 1,64 santimetreden kısa boylu olmamak,
- D) Gedikli erbaş ve diğer askerî okullara girecek talebenin bedenî kabiliyetleri hakkındaki hükümlere uygun derecede sağlam olmak,
- E) Sarhoşluk ve kumarbazlık gibi fena hallerle tanınmış olmamak,
- F) Süflî işlerle iştigal etmiş olmamak,
- G) Ağır hapis veya altı aydan fazla hapis cezasile veya namus ve haysiyeti muhil bir suç ile mahkûm olmuş bulunmamak,
- H) Ecnebi kız ve kadın ile evli olmamak veya yaşar bulunmamak lâzımdır.

Madde 24 — Orta mekteb mezunları ile ordu veya jandarma erbaşlığından ayrılmış olan veya orta tahsilini bitirmemiş olduğu halde yabancı dil bilen ilk mekteb mezunları tercihan polisliğe alınırlar.

Yukarı fıkradaki şeraiti haiz olanlar bulunmadığı takdirde açılacak müsabaaklarda polisliğe kâfi bilgi ve ehliyeti olduğu anlaşılanlar da polis memurluğuna kabul edilirler. Ancak bu suretle alınanların terfi edebilmeleri polis memurluğunda altı sene hizmet etmiş olmalarına bağlıdır.

Madde 25 — Polisliğe alınmış olanlar Polis Enstitüsü ilk tahsil kısmını veya polis mektebi tahsilini ikmal edinceye kadar stajiyer olarak vazife görürler.

Madde 26 — Altıncı ve daha yukarıdaki meslek derecelerindeki memurların Hukuk veya Siyasal Bilgiler O- kulu mezunu olmaları şarttır. Ancak ihtisaslarından istifade edileceği vekâletçe takdir edilen diğer yüksek mekteb mezunları ve bu kanuna göre meslek dahilinde yüksek tahsil gördükleri kabul edilenler de bu derecelere tayin olunabilirler.

Liseden veya yedi senelik idadi veya bunlara muadil mekteblerden mezun emniyet âmirlerinden terfi için muvafık sicil almak şartile polis enstitüsünün yüksek tahsil kısmını ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal edenlelr emniyet teşkillâtı kadroları dahilinde yüksek tahsil görmüş addollunurlar. Bunlar da altıncı meslek derecesile daha yukarı derecelerdeki memurluklara tayin olunabilirler.

Madde 27 — Yüksek tahsil görmüş veya ecnebi memleketlerdeki yüksek polis ihtisas tahsilini veya kurslarını muvaffakiyetle bitirmiş olanlardan Devlet memurluğuna bidayeten girecekler doğrudan doğruya komiser muavinliğine stajiyer olarak tayin ve Polils Enstitüsü ihtisas kursuna gönderilir.

Madde 28 — Yukarıdaki maddede yazılı olanlalrdan ihtisas kursunu başaranlar, kursu bitirir bitirmez komiserliğe tayin olunurlar. Bu şekilde mesleke girenlerdlen 2,5 sene olan staj müddetini muhtelif komiserlik derecelerinde veya Emniyet Umum Müdürlüğünce tayin edilecek vazifelerde ikmal edenler muvafık sicil aldıkları takdirde doğrudan doğruya sekizinci meslek derecesindeki vazifeye tayin olunabilirler.

.....718.....

Staj devresinde muvafık sicil alamıyanların staj müddetleri, diğer bir emniyet müdürlüğü kadrosunda istihdam olunmak suretile bir sene daha uzatılır. Yine muvafık sicil alamazlarsa, muvafık sicil alıncıya kadar terfileri geciktirilir.

Madde 29 — Bu kanundaki şartları haiz bulunan lise mezunları polisliğe tayin edilerek Polis Enstitüsünün orta ve yüksek kısımlarına gönderilirler. Bu kısımları muvaffakiyetle ikmal edenler komiser muavinliğine tayin edilirler. Bu kısımları muvaffakiyetle bitiremeyenler karakollarda polis memuru olarak vazife görürler.

Madde 30 — Geçen madde mucibince Polis Enstitüsünün orta ve yüksek tahsil kısımlarını muvaffakiyetle bitiren lise mezunları birinci sınıf emniyet âmirliğine terfiden sonra Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursuna gönderilirler. Bu kursu muvaffakiyetle bitirenler, meslek dahilinde yüksek tahsil görmüş addolunurlar.

Madde 31 — Emniyet Umum Müdürlüğü, memleket dahilindeki yüksek tahsil mekteblerine her sene ihtiyaç nisbetinde talebe gönderebilir.

Bunun için aşağıdaki şartlara riayet edilir:

A - Bu kanunda polis olabilmek için muayyen olan şartları haiz bulunmak (Boy ve yaş haddi müstesnadır),

B - Lise mezunu olmak,

C - Yapılacak müsabakada kazanmış olmak,

D - Aşağıdaki maddede yazılı şartlara göre tanzim ve noterlikçe tasdik edilmiş kefalet senedi vermek.

Yukarıdaki şartları haiz olanlardan meslek dahilinde bulunanlar tercih edilir.

Madde 32 — Emniyet Umum Müdürlüğü hesabına yüksek tahsile gönderilenler, Umum Müdürlüğün göstereceği yer ve vazifelerde sekiz sene müddetle hizmet etmiye mecburdurlar. Bunlar tahsillerini terkettikleri veya sekiz seneden evvel emniyet teşkilâtı hizmetinden ayrıldıkları veya ayrılmalarını icab ettirecek harekette bulundukları takdirde tahsil için kendilerine yapılan mas* raflar (58) inci madde mucibince tazmin ettirilir.

Madde 33 — Yüksek mekteplere gönderilmiş olan talebeler mektebin tatil zamanında Emniyet Umum Müdürlüğünce teklif ve Vekâletçe tasvib olunacak yerlerde polis memurluğu ve komiser muavinliği hizmetlerinde staj görürler.

Bunlardan tahsillerini bitirenler 27 ve 28 inci madde hükümlerine tâbi tutulurlar. Meslekten yüksek tahsile gönderilenler tahsillerini ikmalden sonra Emniyet Umum Müdürlüğünün göstereceği vazifelerde bir sene daha staj görürler.

Madde 34 — Yüksek mekteplerden veya Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ihtisas kursundan mezun olup da, meslekte filen çalışanlar arasında açılacak müsabaka imtihanlarında muvaffâk olanlardan, her sene ihtiyaç nisbetinde, Avrupaya staj için memur gönderilebilir.

Madde 35 — Polis köpek ve kuşları gibi hayvanların yetiştirme tarzlarını ve motörlü vasıtaları kullanma usullerini tatbikî bir şekilde öğrenmek için polis ve komiserlerden ecnebi memleketlere stajiyerler gönderilebilir.

Madde 36 — Vilâyet emniyet müdürleri, vilâyet ve kaza kadrolarında, Polis Enstitüsünün ilk kısmını veya Polis Mektebini muvaffakiyetle ikmal etmiş olan polislerden kadronun müsaadesi nisbetinde ve umumî vazifelere hâlel gelmiyecek şekilde, kâfi derecede memur ayırarak sivil polislikte istihdam edebilirler.

Bu şekilde sivil polise ayrılan polisler, en aşağı altı ay ve en çok bir sene meslekte staj devresi geçirmeye mecburdurlar.

Bu müddet içinde sivil sınıf için lâzım olan vasıf ve şartları haiz lomadıkları anlaşılanlar, üniformalı sınıfa iade olunurlar.

Kadro içinde orta mekteb ve daha yukarı tahsil görmüş olanlar tercihan bu sınıfa tefrik olunurlar.

Madde 37 — Sivil staj müddeti içinde ehliyet ve kabiliyet göstererek aslî sivil sınıfa nakledilen polisler, Polis Enstitüsünün orta tahsil kısmına ve sivil kursuna gönderilirler.

.....720.....

Bu kısmı muvaffakiyetle bitirenler çıkış sırasına ve münhallere göre sivil komiser muavinliğine tayin olunurlar.

Madde 38 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinde sivil sınıfta bulunan polis ve komiserler orta tahsil kısmı sivil kursuna tedricen gönderilirler.

Madde 39 — Orta tahsil kısmı ve sivil kursuna iştirak edip de muvaffakiyet gösteremiyen sivil memurlar, üniformalı sınıfa nakil ve iade olunurlar.

Madde 40 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinde kadrolarda müstahdem olup da mekteb ve meslek tahsillerini görmemiş bulunan polis ve komiserler kıdem sırası ile tedricen tahsile gönderilirler.

Madde 41—Yukarıki maddede yazılı memurlardan tahsillerini muvaffakiyetle ikmal edemiyenler, derecelerde mesleğe iade olunurlar.

Madde 42 — Polis Enstitüsünün ilk kısmını veya polis mektebini bitiren memurlar üç sene hizmet etmedikçe istifa edemezler. İstifa edenler hakkında (58) inci madde hükmü tatbik olunur.

İntihab ve tayin usulleri

Madde 43 — A) Birinci, ikinci ve üçüncü meslek derecelerindeki memurlar vekâletin inhası üzerine müşterek kararname ve Risicümhurun tasdikile,

B) Dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci meslek derecelerindeki memurlar, Umum Müdürlük in- tihab Encümeninin kararı, Umum Müdürün inhası ve Vekilin tasvibi üzerine müşterek kararname ve Reisi- cümhurun tasdikile,

C) Dokuz, on ve on birinci meslek derecelerindeki memurlar Umum Müdürlük İntihab Encümeninin kararı ve Umum Müdürün inhası üzerine Vekilin tasvibi ile,

D) On ikinci meslek derecesindeki memurlar ve bu derecedeki stajiyerler, Emniyet Umum Müdürlüğünün veya mahallî emniyet müdür ve âmirlerinin intihabı ve Emniyet Umum Müdürlüğünün inhası üzerine Vekilin tasvibile tayin olunurlar.

Madde 44 — Polis Enstitüsünün ilk kısmına ve polis mekteblerine girecek olanların muameleleri, emniyet müdür ve âmirlikleri intihab heyetleri tarafından ikmal edildikten sonra dosyaları Emniyet Umum Müdürlüğüne gönderilir. Bu dosyalar, Emniyet Umum Müdürlüğünce tetkik edilerek kabule şayan görülenler mekteblere tevzi edilir.

Madde 45 — Polis mekteblerini muvaffakiyetle ikmal edenlerin emniyet teşkilâtı kadrosundaki münhallere tevzi ve tayin edilmeleri Vekâlete aiddir.

Madde 46 — Polis mekteblerinde ve Polis Enstitüsünün ilk kısmında tahsillerini muvaffakiyetle ikmal edenler, polis aslı sınıflarına tayin olunurlar. Muvaffakiyetle bitiremeyenlerin alâkaları kesilir.

Madde 47 — Emniyet müfettişliğine ve emniyet müfettiş muavinlik ve tetkik memurluklarına, meslek haricinden her hangi bir zatın tayini caizdir.

Bir senelik tecrübe neticesinde kifayetleri tahakkuk ederse bunlar memur hukukunu haiz olmak üzere esâleten emniyet müfettişlik ve muavinlik ve tetkik memurluklarına tayin olunabilirler.

*Emniyet polis memullarının mluhtelif vaziyetlerine
göre işçeleri ve maaşları*

Madde 48 — Polis mekteblerine ve Polis Enstitüsüne tahsil için gönderilenlerin işçe masrafları mekteb veya Enstitüce temin edilir.

Madde 49 — 25 inci madde mucibince mektebe gönderilmek üzere istihdamlarına cevaz verilen stajiyerler mektebe gönderilinceye kadar polis memurluğu maaşını ücret olarak alırlar. Mektebe gönderildikten sonra talebeye yapılan muamele bunlar hakkında da tatbik olunur ve ücretleri kesilir.

.....722

Madde 50 — Polis Enstitüsüne gönderilen polis memurları ile komiserlerin memuriyetlerine mahsus maaşları tam olarak verilir.

Madde 51 — 2270 numaralı kanun mucibince nahiye müdürlüklerinde istihdam edilen komiser muavini ve komiser ve başkomiserlerin maaşlarile teçhizat ve elbise bedelleri, Emniyet Umum Müdürlüğü bütçesinden verilir.

Teftiş

Madde 52 — Teftiş heyeti reisi, emniyet polis başmüfettişi ve müfettişlerin mesai tarzlarını tesbit, rapor ve lâyhalarını ve tahkikat evrakını tetkik eder ve neticelerini Umum Müdüre bildirir ve bundan başka Umum Müdürün göstereceği işleri yapar.

Madde 53 — Emniyet polis müfettişleri, emniyet müdürlerde bu derecedeki emniyet müdür muavinlerinden ve Polis Enstitüsünün yüksek tahsil ve ihtisas kursunu muvaffakiyetle ikmal eden emniyet âmirlerinden tayin olunur.

Bu tahsili ikmal etmeyen emniyet âmirleri müfettişlik sınıfına nakil ve tayin olunabilirler. Ancak bunlar birinci sınıf emniyet polis müfettişlerinden yukarı terfi edemezler.

Madde 54 — Emniyet polis müfettişleri, emniyet ve polis teşkilâtını sırf meslekî bakımdan teftiş ederler. Bu hususta Vekâlet müfettişlerinin hukuk ve salâhiyetini haizdirler.

Terfi

Madde 55 — Terfide esas, sırasile liyakat ve kıdemdir. Terfi için bir derecede en az üç sene hizmet etmiş olmak şarttır. Terfiin şekli ve icra tarzı, bu esasa göre yapılacak nizamnamede tesbit edilir.

Meslekten çıkma ve çıkarılma ve mezuniyet

Madde 56 — Bulunduğu sınıf dahilinde iki muhtelif âmirden iki terfi müddeti içinde iki fena sicil alanlar ve bir terfi müddeti içinde terfiin bir devre geciktirilmesi cezasına uğradığı halde hareketlerini ıslah ettiklerine dair iki muhtelif âmirden sicil alamayanlar ve her hangi bir suçtan dolayı altı ay veya daha ziyade hapis ve mutlak surette ağır hapis cezasına mahkûm olanlar tekaüde sevk edilirler.

Bu gibiler hakkında 1683 numaralı kanun hükümleri tatbik olunur.

Madde 57 — Emniyet polis memurlarından 12 nci meslek derecesinden 6 ncı meslek derecesine kadar olan derecelerde 22 sene hizmet ifa edenlerden tekaüdlüğünü isteyenler hakkında 1683 numaralı kanunun 5 inci maddesi hükmü tatbik olunur. Meslekten yetişmiş emniyet müdürleri de bu haktan istifade ederler.

Madde 58 — Mesleğe stajiyer olarak giren polisler mektebi bitirdikten sonra üç sene mecburî hizmete tâbidirler. Bu müddeti ikmal etmeden istifa edenlerden alınacak tazminat hakkında umumî hükümler tatbik olunur.

Madde 59 — Her ne suretle olursa olsun istifa eden polis ve komiserlerden istifasının kabulü tarihinden itibaren üç sene içinde mesleğe dönmeyenler bir daha mesleğe alınmazlar. Üç sene zarfında tekrar polis veya komiserlik sınıflarına avdet edenler yine istifa ederlerse tekrar meslekde istihdamları caiz olamaz.

Madde 60 — İstifa etmeksizin veya istifasının kabul edildiği cevabını bir ay beklemezsizin vazifesini terkettiği için cezalandırılmış olanlar, tekrar emniyet teşkilâtı, hizmetine kabul edilmezler.

Madde 61 — Komiser ve polislere umumî hükümlere göre senelik mezuniyetlerinden başka haftada 24 saat izin verilir. Çok mühim haller müstesna olmak üzere bu mezuniyet kesilemez.

Madde 62 — İzinli memurlar memuriyetlerinin bulunduğu belediye hududları dahilinde üniforma ile gezdikleri takdirde vazifede addolunurlar. Bu mıntaka haricinde mezun olan memurlar üniforma ile gezemezler.

Madde 63 — Sıhhi sebeplerden dolayı tedavi ve istirahat için mezuniyet alanlar hakkında umumî kanun hükümleri tatbik olunur.

Madde 64 — Âmirlerinden müsaade almaksızın mezuniyet müddetlerini 15 gün tecavüz ettiren emniyet polis memurları istifa etmiş addolunurlar.

İntihab Encümeni

Madde 65 — Merkezde intihab encümeni Emniyet Umum Müdürünün seçeceği bir muavinin reisliği altında daire reislerde hukuk işleri müdüründen ve zat işlerine bakan şube müdüründen tereküb eder

Reisin bulunmadığı zamanlarda en kıdemli daire reisi riyaset eder. Bu encümenin kararları umum müdürün kabul ve tasvibi ve Vekâletin tasdikile tamam olur.

Madde 66 — Dördüncü ve daha aşağı meslek derecesindeki memurların intihab işleri ve memurlara verilecek takdimname ile bilûmum emniyet teşkilâtı mensublarına verilecek para mükâfatının miktarını tayin etmek, întihab Encümeninin vazifesi dahilindedir.

Madde 67 — Vilâyetlerde intihab encümenleri, emniyet müdür veya muavinleri veya bunların yerine vazife görenlerin riyaseti altında şube müdür veya şeflerinden ve yahut bunların yerine vazife görenlerden teşkil olunur.

Bu encümenlerin vazifesi mesleğe girmek isteyenlerin evrakı üzerine kanunî vasıfları haiz olup olmadıklarını tedkik etmektir.

İnzibat komisyonları ve inzibatî cezalar

Madde 68 — Emniyet Umum Müdürlüğü İnzibat Komisyonu, emniyet polis memurlarına disiplin cezası tayininde, Vekâlet inzibat komisyonu yenindedir. Bu komisyon Umum Müdürlük muavinlerinden birinin reisliği altında ikinci daire reisi, zat ve hukuk işleri şube müdürlerde Umum Müdürün intihab edeceği bir şube müdüründen teşekkül eder.

Madde 69 — Teşkilâtında Emniyet Müdürü derecesinde şube müdürü bulunan vilâyetlerde emniyet inzibat komisyonu, emniyet müdür muavininin reisliği altında adli ve zat işlerde meşgul olan şube müdürlerinden terekkeb eder.

Madde 70 — Vilâyetlerde ve Polis Enstitüsü ile polis mekteplerinde polis divanları bulunur. Vilâyetlerde adli kısım reisinin, mekteplerde ve Polis Enstitüsünde, müdürden sonra gelen en büyük rütbeli ve kıdemli âmirin reisliğinde kıdemli diğer iki âmirden teşekkül eder ve bulunduğu mahallin ismini alır. Bu divanlara mahallî polis teşkilâtı namına emniyet müdürünün tayin edeceği bir polis iştirak eder. Bu polisin de rey hakkı vardır.

Madde 71 — Emniyet Umum Müdürlüğü İnzibat Komisyonu, altıncı meslek derecesinden aşağı derecelerdeki emniyet polis memurları hakkında inzibatî ceza vermek salâhiyetini haizdir. Altıncı, beşinci ve dördüncü meslek derecelerinde olanlar hakkında inzibatî ceza tayini Vekâlet İnzibat Komisyonuna aiddir. Bunlardan yukarı meslek derecesinde olanlar hakkında Memurin Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Madde 72 — Teşkilâtında Emniyet Müdürü derecesinde şube müdürü bulunan vilâyetlerde komiserlerle bu derecedeki memurlara inzibatî ceza tayini vilâyet emniyet inzibat komisyonuna aiddir.

Madde 73 — Polisler hakkındaki inzibatî cezalar, polis divanları tarafından verilir.

Divan teşkilâtı mümkün olmıyan yerlerde inzibatî cezaları istilzam eden fiiller hakkındaki tahkikat evrakı, Emniyet Umum Müdürlüğünün göstereceği civar inzibat komisyonları veya divanlarına verilir.

Madde 74 — Emniyet Umum Müdürlüğü, lüzum ve zaruret halinde, her hangi bir tahkikat evrakını yakın diğer bir vilâyet emniyet inzibat komisyonuna veya polis divanına tevdi edebilir.

Madde 75 — Emniyet Umum Müdürlüğü inzibat komisyonunca verilen meslekten ihraç cezalarından başka kararlar Umum Müdürün tasdikile ve meslekten ihraç kararları Umum Müdürün tasvibi ve Vekilin tasdikile;

Vilâyet inzibat komisyonlarının kararları valinin tasvibi ve Vekâletin tasdikile;

Vilâyet polis divanları tarafından verilen kararlar valilerin tasdikile;

Polis Enstitüsü ve polis mekteplerindeki polis divanlarından stajiyerler ile polisler hakkında verilen kararlar Enstitü veya mekteb müdürlerinin tasdikile;

Tekemmül eder.

Madde 76 — Vilâyet emniyet inzibat komisyonları ile polis divanlarının verecekleri terfiin bir devre geciktirilmesi, kıdem tenzili, meslekten ihraç kararlarına; kanunî müddet zarfında itiraz edildiği takdirde, bu kararlar ikinci derecede Emniyet Umum Müdürlüğü inzibat komisyonunda tedkik edilerek karara raptedilir.

Madde 77 — Muamelât memurları, inzibatî suçlardan dolayı aldıkları maaş derecesine göre merkez veya vilâyetlerdeki inzibat komisyonlarına veya polis divanına sevkolunurlar.

Madde 78 — İnzibat komisyonları ile polis divanlarının verdikleri, tevbih ve maaş kat'ı cezaları kafidir. Diğer cezalar hakkındaki itiraz müddeti cezanın suçlu memura tebliği tarihinden itibaren 15 gündür.

Madde 79 — İnzibat komisyonları tarafından verilecek bütün cezalar yazılı şekilde tebliğ edilir.

Madde 80 — Meslekten ihraç cezasını mucib bir hareketinden dolayı hizmetine nihayet verilmiş olan emniyet teşkilâtı memurlarına bir deha meslekte hizmet verilmez. Şu kadar ki, bu fiilden dolayı haklarında adli takibat icra edilenler men'i muhakeme veya beraet kararı aldığı ve yahut Şûrayı Devletçe haklarındaki karar refe-dildiği takdirde sicillerinin müsaadesine göre tekrar meslekte istihdam edilebilirler.

Madde 81 — Bir memura isnad olunan fiil inzibatî cezayı müstelzim olmakla beraber, Türk Ceza Kanunu mucibince azalandırılmayı da istilzam eylediği ve inzibatî ceza hakkında karar verilebilmesi için mevcut deliller kâfi görülmiyerek mahkeme hükmüne intizar zarureti bulunduğu kanaati hasıl edildiği takdirde inzibatî cezanın tatbiki, mahkeme kararı neticesine talik olunur.

Madde 82 — Emniyet teşkilâtı mensublarına verilecek inzibatî cezalar şunlardır:

- 1- İhtar: Memuru vazifesinde dikkate davettir.
- 2- Tevbih: Memurun muayyen bir fiilden muatebe edilmesidir.
- 3 - Maaş kat'ı: Memurun 15 günlüğüne kadar maaşının kesilmesidir.
- 4 - Kıdem tenzili: Yalnız terfiine müessir olmak üzere memurun kıdeminden üç aydan bir seneye kadar indirmektir.
- 5 - Terfiin bir devre geciktirilmesi: Yalnız terfie müessir olmak üzere kanunen terfi için muayyen olan müddet kadar nasbın geri alınmasıdır.
- 6 - Meslekten ihraç: Memurun emniyet teşkilâtı hizmetlerinde bir daha kullanılmamak üzere meslekten çıkarılmasıdır. Bu cezayı görececek olanların sicillerinde hafifletici sebepler mevcut olduğu takdirde cezaları valilerin veya Emniyet Müdürlüğünün teklifi üzerine Dahiliye Vekili tarafından bir derece tenzil edilebilir.
- 7 - Memuriyetten ihraç: Bu ceza, Memurin Kanununun umumî hükümleri dairesinde tatbik edilir.

Madde 83 — Gerek inzibat komisyonları tarafından ve gerek salâhiyet dairesinde resen verilecek inzibat cezalarını icab ettiren fiil ve hareketlerin ne olduğunu ve cezaların derece ve miktarı, polis mesleğinin haiz olduğu hususiyet ve ehemmiyet gözetilerek tanzim edilecek nizamnamede tayin olunur. Memuriyetten ihraç cezası müstesnadır.

.....728.....

Madde 84 — İnzibat cezasını resen vermek hususundaki salâhiyet derecesi aşağıda gösterilmiştir:

1) Dahiliye Vekili:

Emniyet müdürü ve muadili derecede olan bütün emniyet teşkilâtı mensublarına, ihtar, tevbih, maaş katı cezası,

2) Vilâyetler İdaresi Kanununda valilere verilen salâhiyet baki kalmak şartile valiler ve Emniyet Umum Müdürü:

Baş komiser, muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilâtı mensublarına ihtar, tevbih, 10 günlüğe kadar maaş kat'ı cezası,

3) Kaymakamlar ve emniyet müdürleri ve polis mekteb ve Enstitüsü müdürleri:

Başkomiser, muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilâtı mensublarına ihtar, tevbih, üç günlüğe kadar maaş kat'ı cezası,

4) Emniyet âmirleri ve komiserler:

Resen vazife gördükleri yerlerde olmak şartile, polisler ve muadili ve daha aşağı derecede olan emniyet teşkilâtı mensublarına ihtar ve tevbih cezaları.

Bu cezalar kafidir. Bir sene içinde tekerrür etmemikçe sicile geçirilmez.

Emniyet teşkilâtı memurlarının sicilleri

Madde 85 — Emniyet teşkilâtı memurlarının sicilleri hangi makamlar tarafından hangi zamanlarda ve ne suretle tutulacağı ve siciller ile mahrem dosyaların tesbit ve tasnif usulleri emniyet teşkilâtı sicil nizamnamesi ile tayin edilir.

Para mükâfatı

Madde 86 — 1475 sayılı kanunun hükümlerinden başka aşağıdaki hallerde dahi mükâfat verilir:

A - Memleketin emniyet ve asayîşi ve Devletin menfaatleri ve efradın mal, can ve iffetini koruyucu yüksek hizmetleri görülenlere emsal hasılı üzerinden bir maaş nisbetinde,

B - Fevkalâde ahvalde hayatını tehlikeye koyarak büyük yararlıklar gösterenlere emsal hasılı üzerinden iki maaşdan bir senelik maaş miktarına kadar.

Melbusat ve teçhizat ve tedavi

Madde 87 — Emniyet teşkilâtının kara, deniz ve hava hizmet ve nakil vasıtaları bedellerde bunların bilûmum sarfiyatı ve mütehasıs ve müstahdemlerinin ücretleri ve muhabere, tenvir, teshin, fennî vasıtalar, mefruşat, kırtasiye, polis memur ve komiserlik derecelerine dahil olanların ve ayrıca Polis Kıyafet Nizamnamesile kendilerine elbise ve teçhizat verilmesi kabul edilen emniyet teşkilâtı mensublarının melbusat ve hayvan yem bedelleri, hastalananların ilâç ve tedavi masrafları, kullanılacak polis köpek ve muhabere kuşları mübayaa ve tedavi ve iaşe ve diğer canlı ve cansız vasıtaların masrafları umumiyetle Devlet tarafından verilir.

Madde 88 — Polis ve komiserlerden kanunî evsafta hayvan tedarik edenler ihtiyaç halinde atlı polis sınıfına nakledilirler. Bunların hayvan yem bedelleri Devletçe temin olunur.

Madde 89 — Hastalanan Emniyet Teşkilâtı mensub- larından ayakta ve evlerinde tedavileri kabul olunanların ilâç masrafları Emniyet Umum Müdürlüğü bütçesinden tesviye olunur. Hastaneye sevkile tedavilerine lüzum gösterilenler Devlet hastanelerde hususî idareler ve belediyelere aid hastanelere yatırılır ve meccanen tedavi olunurlar.

Staj maksadile yabancı memleketlere gönderilenlerin ve orada hastalananların tedavi ücretleri Devletçe verilir.

.....730.....

Madde 90 — Meslek memurlarının hizmet esnasında ve tekaüdlüklerinde her türlü zarurî ihtiyaçlarını karşılamak ve varidatı sandığa dahil olanlar tarafından temin edebilmek üzere Emniyet Umum Müdürlüğünce bir (Polis Bakım ve Yardım Sandığı) kurulabilir.

Bu sandığa aid esaslar nizamname ile tesbit edilir.

Müteferrik hükümler

Madde 91 — Vasıtalı polis kısmına alınacaklar arasında askerliğini vasıtalı sınıflarda ikmal etmiş olanlar tercih edilir.

Madde 92 — Polis Enstitüsü ilk kısmından ve polis mekteblerinden her sene çıkan stajiyer polislerden münasib miktarı, Emniyet Umum Müdürlüğünce tefrik edilerek staj görmek üzere Ankara, İstanbul ve İzmir vilâyetlerine gönderilir.

Madde 93 — Bu kanunun tatbik şekilleri hakkında nizamnameler yapılır.

Madde 94 — 2049, 2050, 2352 sayılı kanunlar ve polis nizamnamesi ile 2531 sayılı kanunun emniyet ve polis teşkilâtı hakkındaki hükümleri mülğadır.

Madde 95 — Emniyet teşkilâtı kadroları bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. İcabında bu kadroda yazılı memuriyetlerden birinde daha küçük bir memurun istihdamı caizdir. Bu suretle istihdam olunanlara 1452 sayılı kanunun müsaid olduğu derecede maaş verilir.

Madde 96 — Emniyet Umum Müdürlüğü; merkez ve vilâyetler teşkilâtında maaş veya ücretle istihdam etmekte olduğu her hangi bir memur veya müstahdemi ifası Emniyet Umum Müdürlüğüne aid bir iş için orada emniyet teşkilâtı ve münhal vazife bulunup bulunmamasile mukayyed olmaksızın, kadroda gösterilen tahsisatı dilediği yerde kullanabilir.

Muvakkat maddeler

Muvakkat Madde 1 — Bu kanuna bağılı (1) sayılı cetveldeki kadrolar her sene bütçesine konacak tahsisatın miktarına göre beş sene zarfında tatbik edilir. Bu kanuna bağılı (2) sayılı cetvelde derece, aded ve maaşları gösterilen memuriyetler 1937 malî yılı Muvazenei Umumumıye Kanununa bağılı (L) cetveline ve (3) sayılı cetvelde aded ve ücretleri yazılı hizmetler mezkûr kanunun (D) cetvelinin Emniyet İşleri Umum Müdürlüğü kısmına ilâve edilmiştir.

Muvakkat Madde 2 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinde vilâyetlerde mevcut olan emniyet memurlukları, o vilâyette emniyet müdürlüğü teşkilâtı yapılmaya kadar emniyet âmiri tarafından idare olunur.

Muvakkat Madde 3 — Halen hizmette bulunan memurların bu kanun hükmüne göre muadili dereceleri aşağıda gösterilmiştir:

- 1 - Üçüncü komiserler: Komiser muavinliğine,
- 2 - İkinci komiserler: Komiserliğe,
- 3 - Birinci komiserler: Başkomiserliğe,
- 4 -Birinci sınıf emniyet memuru ve birinci sınıf polis müfettiş muavini ve bu derecede olan diğer memurlar: Birinci sınıf emniyet âmirliğine,
- 5 - İkinci sınıf emniyet memuru ve polis müfettiş muavini ve bu derecede olan diğer memurlar: İkinci sınıf emniyet âmirliğine,
- 6 - Birinci sınıf emniyet müdürlüğü: İkinci sınıf emniyet müdürlüğüne,
- 7 - İkinci sınıf emniyet müdürlüğü: Üçüncü sınıf emniyet müdürlüğüne,
- 8- Üçüncü sınıf emniyet müdürlüğü: Dördüncü sınıf emniyet müdürlüğüne,
- 9 - Merkez memuru: Tetkik başmemurluğuna,
- 10-Birinci, ikinci sınıf memurlar tetkik memurluğuna tekabül eder.

Kadroda müstahdem ve yukarıda unvan ve muadelet dereceleri gösterilen memurlar yeni derece maaşlarını alırlar.

Polis merkez memurları başkomiser olarak istihdam edilirler. Ve münhal vukuunda tercihan tayin edilmek üzere ikinci sınıf emniyet âmirliği hakkını iktisab ederler.

Muvakkat Madde 4 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren iki sene zarfında yalnız bir defaya mahsus olmak üzere Emniyet Umum Müdürlüğü muavinliği, emniyet başmüfettiş ve müfettişleri, teftiş heyeti reisliği, Emniyet Umum Müdürlüğü daire reisleri ve Polis Enstitüsü Müdürlüğü vazifelerine 1452 numaralı kanunun 8 inci maddesinde yazılı müddetleri ikmal etmeyenler dahi yüksek mekteb mezunu olmak şartile tayin olunabilirler. Ve kendilerine mezkûr kanunun hükümleri dairesinde müstahak oldukları derece maaşı ve müddetlerini doldurdukça istihkak kesbedecekleri derece maaşı verilir. Şu kadar ki, müstahak oldukları maaş ile müstahdem bulundukları derece maaşı arasındaki fark mükteseb bir hak teşkil etmemek şartile kendilerine ücret olarak verilir.

Muvakkat Madde 5 — Emniyet Umum Müdürlüğü ile Ankara, İstanbul Emniyet Müdürlükleri ve diğer vilâyet emniyet müdürlüklerinde ve kaza emniyet amirliklerinde yazı, hesap, fen ve muhabere işlerinde halen müstahdem bulunan memurlarla bu kanunun mer'iyeti tarihinde ilk defa olarak alınacak muamelât memurlarının bir defaya mahsus olmak üzere meslek derecelerini ve maaşlarını tesbit etmek ve bunları tayin etmek Emniyet Umum Müdürlüğüne aiddir. Bunlar tayin edildikleri derece maaşlarını alırlar.

Madde 97 — Bu kanun 1 ağustos 1937 tarihinden mu-teberdir.

Madde 98 — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

7/6/1937

CETVEL No. (1)

Derece	Memuriyeti nev'i	Adet	Maaş
2	Emniyet Umum Müdürü	1	125
4	Emniyet Umum Müdür Muavini	2	90
4	Emniyet Umum Müdürlüğü Polis Tef- tiş Heyeti Reisi	1	90
5	Emniyet Umum Müdürlüğü Daire Re- isleri	4	80
6	Emniyet Umum Müdürlüğü Şube Mü- dürleri	11	70
4	Emniyet Başmüfettişi	2	90
5	» Polis Başmüfettişi	1	80
5	» Başmüfettişi	2	80
6	Birinci Sınıf Emniyet Polis Müfettişi	2	70
6	Emniyet Müfettişi	3	70
7	İkinci Sınıf Emniyet Polis Müfettişi	3	55
8	Üçüncü Sınıf Emniyet Polis Müfettişi	3	45
7	Emniyet Müfettişi	2	55
8	»	3	45
9	»	3	40
10	» Muavini	2	35
11	»	2	30
4	Ankara ve İstanbul Emniyet Müdür- leri	2	90
5	Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	8	80
6	İkinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Anka- ra, İstanbul Emniyet Müdür Muavin- leri	17	70
7	Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Emni- yet Umum Müdürlük Şube Müdür Mu- avinleri ve Ankara, İstanbul Emniyet Müdürlükleri Şube Müdürleri	30	55
8	Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü ve Emniyet Müdürlükleri Müdür Muavin- leri ve Emniyet Müdürlükleri Şube Mü- leri	24	45

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maış
8	Birinci Sınıf Emniyet Âmiri, Emniyet Müdürlükleri Muavinleri, Emniyet Müdürlükleri Şu be Müdürleri ve Şube Müdür Muavinleri	41	45
9	İkinci Sınıf Emniyet Âmiri, Emniyet Müdürlükleri Muavinleri, Emniyet Müdürlükleri Şube Müdürleri ve Şube Müdür Muavinleri	69	40
10	Üniformalı ve Sivil Başkomiser	165	35
11	Üniformalı ve Sivil Komiser	295	30
12	Üniformalı ve Sivil Komiser Muavini	869	25
14	Üniformalı ve Sivil Polis	5624	20
12	Tedkik Başmemuru	3	25
12	Fen Memuru	5	25
14	Kâtib	5	20
14	Tedkik Memuru	21	20
7	Lâboratuar Şefi	1	55
7	Baştercüman	1	55
8	Tercüman	3	45
9	Tercüman	2	40
12	Müracaat Memuru	1	25
7	Başhekim	3	55
8	Hekim	2	45
9	Hekim	2	40
12	Kabile	1	25
14	Kabile	1	20
16	Kabile	1	16
12	Sıhhat Memuru	1	25
14	Sıhhat Memuru	1	20
14	Nezarethane Memuru	2	20
14	Tımarcı	1	20
10	Birinci Sınıf Muamelât Memuru	25	35
11	İkinci Sınıf Muamelât Memuru	47	30
12	Üçüncü Sınıf Muamelât Memuru	89	25

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş
14	Dördüncü Sınıf Muamelât Memuru	192	20
16	Beşinci Sınıf Muamelât Memuru	281	16
<i>İstanbul Polis Mektebi</i>			
6	Müdür	1	70
9	Dahiliye Müdürü	1	40
10	Dahiliye Başkomiseri	1	35
11	Dahiliye Komiseri	1	30
12	Dahiliye Komiser Muavini	2	25
10	Kanunlar ve Nizamlar Muallimi	1	35
10	Ceza Kanunlar Muallimi	1	35
7	Mekteb Hekimi ve Hıfzıssıhha Muallimi	1	55
10	Coğrafya ve Tarih Muallimi	1	35
10	Belediye Kanun ve Nizamlar Muallimi	1	35
10	Fotoğraf, Parmak İzi Muallimi	1	35
10	Makyaj ve Kıyafet, hüviyet değiştirme Muallimi	1	35
10	Telgraf, Telefon, Telsiz Muhabere Ussulleri Muallimi	1	35
10	Meslekî Terbiye, Meslekî Tarih ve Hizmeti Filiye Muallimi	1	35
11	Beden Terbiyesi ve Talim Muallimi	1	30
11	Yazı Muallimi	1	30
11	Motörlü Vesaitin Sevk ve İdaresi Muallimi	1	30
11	Binicilik Muallimi	1	30
11	Yüzme ve Kürek Çekme Muallimi	1	30
11	İkinci Sınıf Muamelât Memuru	1	30
12	Üçüncü Sınıf Muamelât Memuru	2	25
14	Dördüncü Sınıf Muamelât Memuru	6	20
<i>Ankara Polis Enstitüsü</i>			
5	Enstitü Müdürü	1	80
7	» » Muavini	1	55

9	Dahiliye Müdürü	1	40
10	Başkomiser	2	35
11	Komiser	4	30
10	Birinci Sınıf Muamelât Memuru	1	35
11	İkinci Sınıf Muamelât Memuru	3	30
12	Üçüncü Sınıf Muamelât Memuru	3	25
14	Dördüncü Sınıf Muamelât Memuru	5	20
11	Eczacı	1	30
11	Lâboratuar Memuru	4	30
7	Hukuku Esasiye Muallimi	1	55
7	Hukuku Ceza Muallimi	1	55
7	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve Ceza Tatbikatı Muallimi	1	55
7	Tıbbî Adlî ve Sıhhat Bilgisi Muallimi	1	55
7	Kimyayı Uzvî ve Madenî Muallimi	1	55
7	Fizik Muallimi	1	55
7	Hukuku İdare Muallimi	1	55
7	Siyasî Tarih Muallimi	1	55
7	İktisad Bilgileri ve Malî Kanunlar Mu- allimi	1	55
7	Umumî ve Hususî Hukuku Düvel Mu- allimi	1	55
7	Medenî Hukuk Muallimi	1	55
7	Haber Alma Muallimi	1	55
10	Türk Dili ve Kitabet Muallimi	1	35
10	Kanunlar ve Nizamlar Muallimi	1	35
10	Ceza Tatbikatı Muallimi	1	35
10	Telgraf, Telefon ve Telsiz Muhabere Usulleri Muallimi	1	35
10	Motörlü Vesait Muallimi	1	35
10	Binicilik Muallimi	1	35
10	Eşliha ve Atış Muallimi	1	35
10	Hesap Muallimi	1	35
10	Coğrafya, Tarih Muallimi	1	35
10	Belediye Kanun ve Nizamlar Muallimi	1	35
10	Fotoğraf, Parmakizi ve Mulâj Mu- allimi	1	35

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maaş
10	Yüzme Muallimi	1	35
10	Haber Alma Muallimi	1	35
10	Meslekî Tarih ve Terbiye Muallimi	1	35

CETVEL No. (2)

5	Emniyet Umum Müdürlüğü Daire Reisleri	2	80
6	Emniyet Umum Müdürlüğü Şube Müdürleri	2	70
7	İkinci Sınıf Emniyet Polis Müfettişi	1	55
8	Üçüncü Sınıf Emniyet Polis Müfettişi	1	45
5	Birinci Sınıf Emniyet Müdürü	7	80
6	İkinci Sınıf Emniyet Müdürü	7	70
7	Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü	17	55
8	Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü	1	45
8	Birinci Sınıf Emniyet âmiri	8	45
9	İkinci Sınıf Emniyet âmiri	8	40
10	Üniformalı ve Sivil Başkomiser	14	35
11	Üniformalı Sivil Komiser	30	30
12	Üniformalı ve Sivil Komiser Muavini	70	25
14	Üniformalı ve Sivil Polis	942	20
10	Birinci Sınıf Muamelât Memuru	10	35
11	İkinci Sınıf Muamelât Müdürü	16	30
12	Üçüncü Sınıf Muamelât Memuru	30	25
14	Dördüncü Sınıf Muamelât Memuru	168	20
16	Beşinci Sınıf Muamelât Memuru	200	16
10	Belediye Kanun ve Nizamlar Muallimi	1	35
10	Telgraf, Telefon ve Telsiz Muhabere Usulleri Muallimi	1	35
11	Beden Terbiyesi ve Talim Muallimi	1	30
11	Yazı muallimi	1	30

Dohtör, muallim, tercüman, kabile, sıhhiye ve muamelât ve tımarcılar maaşları emsal hasılı ücret olarak da verilebilir.

.....738.....

Derece	Memuriyetin nev'i	Adet	Maeş
11	Motörlü Vesaitin Sevk ve İdaresi Muallimi	1	30
11	Binicilik Muallimi	1	30
11	Yüzme ve Kürek Çekme Muallimi	1	30
12	Üçüncü Sınıf Muamelât Memuru	1	25
14	Dördüncü Sınıf Muamelât Memuru	5	20

CETVEL No. (3)

Memuriyetin nev'i	Adet	Ücret
Hademe	2	30
»	6	25
»	11	20
Kaloriferci	1	50
Kapıcı	1	30
Aşçı	2	40
» Yamağı	1	30
Bulaşıkçı	1	30
Çamaşırcı	2	30
Ütücü	1	30

Maarif teşkilâtına dair olan 789 sayılı kanunun 11 inci maddesi hükmünün bir yıl tecili hakkında kanun

Kanun No.: 3208

Kabul tarihi: 7/6/1937

Neşri tarihi : 21/6/1937

Madde 1 — Maarif teşkilâtına dair olan 3 nisan 1926 tarih ve 789 sayılı kanunun 11 inci maddesi hükmü bir yıl tecil edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanunun hükmü 1 haziran 1937 tarihinden başlar.

.....739.....

Madde 3 — Bu kanun hükmünü yerine getirmeğe Dahiliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

15/6/1937

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran Devleti eŞhinşahisi
arasında aktedilen telefon ve telgraf anlaşmasının
tasdiki hakkında kanun**

Kanun No.: 3211

Kabul tarihi: 7/6/1937

Neşri tarihi : 21/6/1937

Madde 1 — Türkiye Cümhuriyeti ile İran Devleti Şehinşahisi arasında 7 ikinci kânun 1937 tarihinde Tahrandaki akid ve imza edilen telefon ve telgraf anlaşması kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerinin icrasına icra Vekilleri Heyeti memurdur.

15/6/1937

**Bazı telgraf ve telefon hatlarının tesisine mütedair
hususî anlaşma**

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti

ve

İran Devleti Şehinşahisi

İki memleket arasında telgraf ve telefon muhaberatının inkişafı arzusu ile mütehassis olarak bazı telgraf ve telefon hatları tesisine ve halen mevcut olan hatların ıslahına mütedair hususî bir anlaşma akdine karar vermişler ve murahhasları olarak:

Türkiye Cümhur Reisi:

Sabık Vekil, Cemiyeti Akvam nezdinde sabık daimî

murahas, (Büyük Millet Meclisinde Saylav Ekselans Cemal H sn  Taray  ve
Orta Elçi Ekselans Kemal K pr l y 

Majeste İran ŐehinŐah :

Haricice Veziri Ekselans Eneyetullah Samiy ve

Posta, Telgraf ve Telefon Nezareti MüsteŐarı Ekselans Mehmed Hakim yi
tayin buyurmuŐlardır.

Ő bu Murahhaslar usulüne muvaf k ve muteber görülen sal hiyetnamelerini
teati ettikten sonra aŐaŐıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

Madde 1 — Türkiye H k meti ve İran H k meti, her biri kendi ülkesi
 zerinde ve 1937 senesi içinde, Bayaz t ve Mak  arasındaki telgraf hatt n  ıslah
ve ikinci bir ihtiya t hatt le bunu  iftleŐtirmeŐi taahhüd ederler. Bayaz t veya
Erzurum ve Tebriz istasyonları icab eden b lc mle modern tesisatla teçhiz
edileceklerdir.

Madde 2 — Tahrande, 14 mart 1937 tarihinde imza edilen hudud muhtelit
gümrük anlaŐmasında derpiş olunan mahalde hudud posta ve telgraf idareleri
tesis edilecektir.

Bu idareler, iki memleket arasında muhaberat teatisinde Bayaz d - Tebriz
telgraf hattının ve posta servisinin muntazaman icras n  temin eyliyecek tarzda
iyi iŐlemelerini teminen telgraf aletleri ve kâfi miktarda memurin ile teçhiz
edileceklerdir.

Madde 3 — İki H k met, Türk telgraf Őebekesini İran telgraf Őebekesine
Van ve Kotur arasında baŐlamak hususunda keزالik mutab kt rlar.

İki memleketin P. T. T. İdareleri işbu mukavele ahkâmının tatbiki tarzlarını
bilitil f tanzim edeceklerdir.

Madde 4 — İki H k met, telefon Őebekelerini en geç 1939 senesi
nihayetine kadar birleŐtirmek maksad le icab eden b lc mle tedbirleri almak
hususunda mutab kt rlar.

İki H k met, iki memleketin P. T. T. İdareleri tarafından bu hususta
yapılacak tetkikat neticelerine göre bu iltisak n tahakkuk ettirileceŐi hudud
noktası ve sar h tarihini tayin ve tesbit edeceklerdir.

Madde 5 — İki Hükümetten her biri, kendi radyo istasyonlarının doğrudan doğruya bağlı bulunmadığı memleketlere çekilen telsiz telgrafların transiti için gerek teknik ve gerek tarife bakımlarından müsavi şartlarla halen istifade edilen mütevassıt radyo istasyonlarının, yerine kaim olabildikleri takdirde diğer tarafın radyo istasyonlarına rüçhan bahşedecektir.

İşbu madde hükümlerinin tatbiki tarzları iki Hükümetin alâkadar idareleri tarafından büttilâf tesbit edilecektir.

Madde 6 — İşbu mukavele Âkid Taraflardan her birinin teşriî usullerine tâbi tutulacak ve işbu merasimin ikmal ve itmamı diğer Âkide nota ile tebliğ edilecektir.

Mukavele son notanın tevdiinden on beş gün sonra mer'iyete girecektir.

Teşriî usul ve merasimin ikmalini gösteren tasdiknameler mümkün mertebe sür'atle Ankarada teati edilecektir.

Yukarıdaki hususları tasdik etmek üzere iki Âkid Tarafın murahasları işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Tahranda, 14 mart 1937 tarihinde, Fransızca olarak iki nüsha tanzim edilmiştir.

İmza:

Cemal Hüsni Taray
Kemal Köprülü

Samîy
Mehmet Hakimiy

**Teşviki Sanayi Kanununun muaddel 26 ıncı
maddesinin tefsiri**

Tefsir No.: 223

Muafiyet ruhsatnamesini haiz sınaî bir müessese sahibinin anonim şirket teşkili gibi müesseseyi şahsa muzaf olmaktan kaldırmıyacak şekilde kollektif veya hususî bir şirket teşkili suretile sermaye veya işletmesine ortak olması, 1055 sayılı Teşviki Sanayi Kanununun 26 ıncı maddesinde zikredilen, müessesenin ahara devri hali sayılmaz.

27/5/1937

**2442 Sayılı Kanunun 1 inci maddesinin
(G) fıkrasının tefsiri**

NefsirNo.: 224

2442 numaralı kanunun 1 inci maddesinin (G) fıkrasında istihlâk resminden istisna edildiği yazılı (nüfusu on bine kadar olan kasabalardaki elektrik sarfiyatı) cümlesi; mezkûr maddenin (D) fıkrası hükmü ve resme tâbi bir mahaldeki umumî şebekeden alınan cereyan hariç olmak üzere, nüfusu on bine kadar olan yerlerde gerek halkın, gerek sınaî müesseselerin tenviratta sarfettikleri veya kuvvei muharrike olarak istihlâk eyledikleri elektriği istihdaf etmektedir.

11/6/1937

**Buğday Koruma Karşılığı Kanununun bazı maddelerini
değiştiren 2643 sayılı kanunun 5 inci maddesinin tefsiri**

Nefsir No.: 226

2466 sayılı Buğdayı Koruma Karşılığı Kanununun bazı maddelerini değiştiren 22/12/1934 tarih ve 2643 sayılı kanunun 5 inci maddesindeki Hükümet tabirile icra Vekilleri Heyeti istihdaf olunmuştur.

12/6/1937

Nizamnameler

2

Kararname No.: 6738

Neşri tarihi: 11/6/1937

3116 sayılı kanunun 133 üncü maddesine göre hazırlanan ve Şûrayı Devletçe görülerek 31/5/1937 tarih ve 10288 sayılı tezkere ile gönderilen ilişik «Orman Nizamnamesi» nin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 2/6/1937 tarihinde onanmıştır.

2/6/1937

Orman Nizamnamesi

Madde 1 — Orman Kanununun birinci maddesi hükmünce orman sayılan mahallendeki ağaç ve ağaçlıklardan elde edilen orman hasılatı şunlardır:

Kereste, odun, sırık ve her nevi çember ve sepet çubuğu, çıra, ağaç kabuğu, şimşir, mazı, palamut, çam fıstığı, cehri, sığla, reçine ve müştakları gibi maddeler.

Madde 2 — Sahibli arazide bulunan ve daha ziyade meyvasından istifade edilen kestane, zeytin, fındık gibi aşılı ağaçlıklar ormandan sayılmaz.

Kanunun birinci maddesindeki fundalıklardan (Eri- ka) cinsinin işgal sahaları anlaşılır.

Madde 3 — Bulundukları mevki ve vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından halkın, memleketin sıhhat, selâmet ve menfaatine yarıyacak olup da Orman Kanununun birinci maddesi tarifleri haricinde kalan ağaçlı sahalar; Millî Müdafaa, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletleri ile Genelkurmay Başkanlığının gösterecekleri lüzum göz önünde tutularak orman memurları tarafından tayin ve tesbit edildikten sonra Orman Umum Müdürlüğünün mütaleasına istinaden Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti karare ile ilân olunur. Buralardaki ağaç kat'iyatı Orman idaresinin iznine tâbi tutulur.

Madde 4 — Orman tahdid komisyonlarının sayısı ve iş mıntakaları her takvim senesi başında Orman Umum Müdürlüğünce tayin edilir ve alâkadar vekâletlere bildirilir. Tahdid komisyonlarının mesaisini Orman Umum Müdürlüğü tanzim, takib ve murakabe eder.

Madde 5 — Tahdid komisyonlarının işe başlayacakları gün mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından ilişiği olan kaza ve nahiyelerde bir ay evvel münasib mahallere talik suretile ilân edileceği gibi mahallinde mutud diğer vasıtalarla da ilân edilir.

Madde 6 — Tahdid komisyonları yaptıkları tahdid işlerini tesbit ederken orman sınırlarının köşelerinde buldukları zaviyelerin mesahalarını ve işaret ettikleri muayyen noktalar arasındaki mesafelerini ve bu noktalarla hututun iki tarafındaki orman ve arazi akşamının hal ve vasıfları ile isimlerini hulâsatan yazacakları gibi her komşuya aid bu tafsilât ayrı bir zabıt halinde tesbit olunacaktır.

Madde 7 — Tahdid komisyonları tarafından tahdidi yapılan orman sınırlarına aid mazbataların hülâsaları Resmî Gazete ile ilân edilmekle beraber her belde veya köye isabet eden kısmın tahriri bittikçe bu belde ve köy için birer grup halinde olmak üzere hududu gösteren kroki de dahil olduğu halde mazbataların birer sureti alâkalı belde ve köylerin münasib yerlerine talik suretile ilân olunur ve ilân tarihini tesbit edecek olan belediye encümenlerinin veya köy ihtiyar heyetlerinin tasdiki vesikaları tahdid komisyonlarına verilir. Bu vesikalarla tesbit edilen ilân tarihi; zabıt mündericâtına itiraz için kanunda kabul edilen üç aylık müddetin başlangıcını teşkil eder.

Madde 8 — Tahdid edilecek ormanların bitişiğinde veya içinde mülkü veya toprağı olanlardan kanunî ehliyeti haiz bulunanlar bizzat veya vekilleri vasıtasile ve kanunî ehliyeti haiz bulunmıyanlar kanunî mümessilleri marifetile tahdid günü komisyona mülklerinin hududunu ve bu hususta vesikaları varsa göstereceklerdir.

Sahibsiz olduğu taayyün eden ve ormanla alâkaları bulunan mahallerin tahdidi Devlet ormanı lehine, yapılır.

Madde 9 — Tahdid komisyonları tahdid ettikleri orman sınırları üzerinde bilâhara sabit işaretlerin tesisinde- bulunabilecek surette zeminin haline uygun nişan koyacaklardır. Tahdid komisyonları kararlarına itiraz,- vuku bulup da sınırlar mahkemece başka suretle karara raptedildiği takdirde işaretler katileşen bu kararlara göre tashih olunur.

Madde 10 — Tahdid işi bitirilmiş ormanların sınırlarının katileşmesini müteakip tahdid zabıtnameleri esas tutularak hazine namına tapuya tescili yapılır.

Madde 11 — Ormanlar içindeki binalar ve hızarlarla her nevi malların ve hakların istimlâki için mahallî orman teşkilâtınca yapılacak raporlar Orman Umum Müdürlüğünce tetkik edildikten sonra Ziraat Vekâletinin tasvibi ile istimlâk olunabilir.

Madde 12 — Türkiyeye yeniden gelecek ve iskân kanununa göre memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak göçmenler ile yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi sebeplerle felâkete uğramış veya orman kanunu mucibince ormanlara zararı olduğu için ormanların içinde veya dışında oturanlardan veya oturdukları yerlerde yeniden orman yetiştirileceği için başka tarafa nakledilmiş olan köylülerden ihtiyacı tahakkuk edenlere yapacakları ev, ahır ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere orman idaresinin göstereceği ormanlardan İcra Vekilleri Heyeti kararile parasız olarak kerestelik ağaç veya tomruk veya kereste verilebilir. Tahkiki icab eden ihtiyaçların kazaları idare heyetlerince tevsik edilmesi lâzımdır. Bu ihtiyaç miktarları hakkında aid oldukları dairelerce yapılacak teklif Orman Umum Müdürlüğünce tetkik olunarak verilmesine imkân olanlar için kararname istihsal edilmek üzere keyfiyet Ziraat Vekâletince İcra Vekilleri Heyetine arz. olunur.

. Madde 13 — Dörtte bir bedel ile Devlet ormanlarından istifade hakkını haiz köylülerin ev, ahır, samanlık veya yakacak odun gibi zati ihtiyaçları için vaki olacak taleplerinin miktar ve nevileri her senenin mart ayı içinde köy ihtiyar heyetleri tarafından orman dairelerinden alınacak matbu beyannamelerle mensub bulundukları revir emrine bildirilir. Fevkalâde vaziyetler mart içinde müracaat kaydından müstesnadır. Bu ihtiyaçlardan mübalâğalı görülenler tevsik ve tesbit edilmek üzere mülki makamlara tevdi olunur. Bu tahkikatın en çok bir ayda ikmali zaruridir.

Köylülerin zati ihtiyaçları için ayrılan tomruklarla yakılacak odunları nakil için köylülerce en müsaid zamanda bir aydan eksik olmamak üzere tayin ve tebliğ edilecek müddet zarfında bedellerini tediye edip istif yerlerinden çıkarmağa köy ihtiyar heyetleri mecburdurlar.

Ormanların istif edilmiş yerlerindeki veya gösterilecek mahallerdeki kerestelik tomruk ve mahrukat taleblere kifayet etmediği ve ormanın daha fazla kesim kabiliyeti bulunmadığı takdirde mevcut miktar köylüler arasında ihtiyaçları ile mütenasiben taksim ve tevzi olunur. Fazlası, verilmesi mümkün olan en yakın diğer ormandan aynı suretle verilir.

Madde 14 — Köylülere pazarda satmak için istif yerlerinden müzayede ile verilecek kereste ve odunun veya bu odunlardan yapacakları kömürlerin pazarlara müşteri olan köylünün kendi nakil vasıtasile taşınması mecburidir.

Madde 15 — Köylülerin muhtacinden oldukları kazaları idare heyetlerince tevsik ve yapacakları ev, samanlık, ahır için ihtiyaçları olan kerestelik miktar nizamnamenin 13 üncü maddesindeki şekilde tayin ve tevsik olunur.

Bu köylülerin cami, mekteb ve köy yollarındaki köprülerinin yapılması ve tamiri için keşifname tanzimi şarttır.

Madde 16 — Ormanlardan çıkarılan kerestelik ve mahrukattan başka diğer her nevi orman mahsulleri toplattırıldıktan sonra artırılmaya çıkartılarak satılır. Geçimleri ötedenberi bu mahsulleri toplayıp satmağa bağlı olan ve kanunda gösterilen mesafe dahilinde oturan köylülere tarife bedelini ödemek şartile gösterilecek mıntakada tayin edilecek müddetler içinde toplayıp çıkarmak üzere izin verilebilir. Bu mahsullerden hangilerinin ne gibi şartlar dairesinde tarife bedeli alınarak ruhsatname ile köylülere verileceğini Orman Umum Müdürlüğü tayin ederek her tarafa bildirir.

Bu nevi mahsullerden sahleb, yer mantarı, kitre, çilek, soğan, koca yemişi ve alıç gibi toprak mahsullerde meyvaları ve ormanların ağaçlı yerlerindeki otları toplayıp çıkarmak istiyen köylülerden para alınmaz. Bu köylüler ihtiyar heyetince tasdikli esami cetvelini en yakın orman memuruna tevdi ederek izin alırlar. Bunlar orman dairesinin göstereceği kayıd ve şartlara riayete mecburdurlar.

Madde 17 — Gerek Devlet ormanlarının, gerek umuma mahsus veya hususî ormanların sınırları içinde taş ocakları araştırmak istiyenler mıntaka (çevirge) orman başmühendislerine müracaatla izin almağa mecburdurlar.

Madde 18 — Ormanlar içinde bulunan Devlet ve köy yolları ile köylerin su yollarının tamirinde, tamire başlanırken revir âmirlerine haber verilmesi mecburidir.

Madde 19 — Gerek Devlet ormanlarının, gerek umuma mahsus veya hususî ormanların sınırları dışında ve bu sınırlardan beş yüz metre mesafeye akdar olan yerlerde yapılacak kireç, kömür, katran, terebentin ocaklarile ve daha başka buna benzer ocakların yapılması için verilecek izni mıntaka (çevirge) orman başmühendisleri verirler.

Madde 20 — Devlet orman çekici aşağıda gösterilen şekilde imal olunur:

Madde 21 — Her tomruzun tam ortasından kabuksuz olarak haçvarî pergel ile ölçülerek bulunacak miktarlar ağaç bedellerinin tayininde esas tutulur.

Madde 22 — Odun ve her nevi orman mahsulleri için her kaza ormanlarının İktisadî vaziyetine göre bedel tarifesi yapılır. Bu tarifeler yapılırken ormanın tâbî olduğu mahalde mahsulün cinsine ve mergubiyetine göre satış piyasası göz önünde bulundurularak bundan:

A - Kesme ve imal masrafı veya istihsal masrafı,

B-Nakil masrafı,

C - Sair tekâlif,

Ç-Yüzde yirmi temettü hissesi

Hesap ve tenzil olunarak tarife bedeli tesbit olunur.

İdare heyetlerince bedel tarifelerinin tanziminde o kazada varsa revir âmiri, revir âmiri bulunmadığı takdirde bölge şeflerinden en büyüğü heyete iştirak eder.

Madde 23 — Palamutluklar ve çam fıstıkları için yapılacak amenajman plânlarında meyva hasılatı esas tutulur. Ağaçların imarı ve yenilenmeleri için senelik haşeb hasılatı da ayrıca tayin olunur. Sahipli olan yerlerde sahiplerinin noktai nazarları da alınır.

Madde 24 — Devlet ormanlarının içinde yaylak, kışlak, otlak ve sulama gibi hakları olanlar bu haklarından istifade edebilmek için esasen ormanlara girmesi yasak olan tiftik ve kara keçî ve deveden başka hayvanlarını çoban nezaretinde ve gösterilen yollar üzerinden götürüp getirmeye ve orman memurları tarafından tayin edilen tedbirlere riayete mecburdurlar.

Madde 25 — Etrafı tamamen veya kısmen Devlet ormanları ile muhat olup kimsenin tasarruf ve mülkiyetinde olmıyan yerler Devlet ormanı otlakları sayılır. Bu otlakları orman memurları tayin ve tahdid edeceklerdir. Buralarda hayvan sokulup otlatılmasına orman mühendisleri tarafından tanzim ve mafevk orman başmühendislerince tasdik olunacak plânlara göre Orman Umum Müdürlüğünün iznile müsaade olunur. Otlatma çoban nezaretinde olur. Bu hükümler umuma mahsus ormanlarla hususî ormanlar otlakları hakkında da caridir.

Devlet ormanları otlaklarında otlatmak için civar köylülerle hariçten sürü sahipleri müracaatta bulundukları ve otlakların vaziyeti bütün talepleri is'afa kâfi gelmediği takdirde köylüler hariçten olan sürü sahiplerine tercih olunur.

Madde 26 — Orman Kanununun 43 üncü maddesinde tayin edilen sebeplere binaen muhafazaya ayrılması icab eden ormanlar Orman Umum Müdürlüğünün tanzim edeceği plâna müsteniden Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tefrik ve ilân olunur.

Madde 27 — Beş bin hektarı bulmıyan umuma mahsus ormanların fennî işleri aid oldukları âmme müesseselerince arzu edildiği takdirde, harcırah ve masrafları o müesseseler aid olmak üzere, en yakın Devlet orman mühendisliğince idare olunur.

Madde 28 — Hususî ormanların 1/5000 veya 1/10,000 mikyasında muntazam haritalarını ve ayrıca amenajman plânlarını 1942 senesi nihayetine kadar sahipleri yaptıрмаğa mecburdurlar. Bu plânların memlekette orman mühendisliği yapmağa mezuniyeti haiz olanlar tarafından yapılması şarttır. Bu iş için orman teşkilâtına müracaat olunduğu takdirde mıntaka (çevirge) orman başmühendisliklerince takdir olunacak masrafin orman sahiplerince avans olarak verilmesi icab eder. Bu takdirde bu harita ve plânlar Devlet orman mühendislerine yaptırılır. Avansın artanı iade, noksanı orman sahipleri tarafından ikmal olunur.

Madde 29 — Orman Kanununun 52 nci maddesinde tayin edilen vüs'atlere göre hususî ormanlarda istihdam edilecek orman mühendis veya fen memurlarının (orman bölge şefi) evsafını haiz olmaları şarttır. Bu memurlar dikili ağaç damgası ve kesildikten sonra ilk mesaha işleri, ormanın bulunduğu yerin revir âmiri veya bölge şefine aid olmak üzere ormanlarının bilûmum fennî ve İdarî imar ve koruma işlerini görmekle mükelleftir.

Madde 30 — Hususî ormanın parçalanıp satılması ve mirasçılar arasında taksiminde tapuca teşçil edilebilmesi için Orman Kanununun 71 inci maddesi hükmüne uygun Olduğuna dair çevirge orman mühendislerinden bir vesika alınması şarttır. Satış ve intikali müteakip keyfiyet çevirge orman başmühendisliğine bildirilir.

Madde 31 — Hususî ormanların kat'iyat veya yalgın sebeble seyrekleşmiş olan yerlerinin beş sene zarfında ağaçlandırılması mecburidir. Ağaçlandırılacak sahalar amenajman plânlarında gösterilir. Plân yapıldıktan sonra ağaçlandırmayı icab eden hâdiseler için ayrıca bir ek plân tanzim olunur.

Madde 32 — Devlet ormanları içinden geçen şimendifer hattının ve şoselerin ve her nevi tesisatın tahkim ve tamiri için ağaç kesmeyi icab ettiren ve orman bünyesine tesir yapan ahvalde alâkadar daire veya bunların sahipleri tarafından orman dairesinden izin almak şarttır.

Madde 33 — Orman yangınlarının söndürülmesinde Hükümet dairelerinde ve belediyelerde mevcut söndürme alât ve edevatından istifade edilir. Ancak bunlardan hasara uğrayanlar ve gaip olanlar tazmin olunur.

Madde 34 — Yangın söndürmiye gidenlerin beraberindeki alât ve eşyadan hasara uğrayıp tazmini icab edenlerin hasar derecesi orman memuru tarafından mahallinde bir zabıt varakasıle tesbit olunur.

Madde 35 — Orman memurları biri yüksek ormancılık tahsili görmüş, İkincisi orta meslek tahsili görmüş ve üçüncüsü de bu iki zümrenin haricinde kalacak memurlar olmak üzere üç kıyafet sınıfına ayrılmıştır.

Umumî ormancılık işareti iki meşe yaprağı ile bir palamuttan ibarettir.

Yüksek tahsil görmüş olanlar koyu gri renkte kumaştan önü tek sıra kendi kumaşından dört düğmeli, yakası açık, alt cepleri körüklü olmak üzere kapaklı dört cepli, apuletli bir ceket ile aynı kumaştan kilot veya düz pantolon ve aynı renkte körüklü kasket ve orta meslek tahsili görmüş olanlar yine aynı şekilde ve fakat koyu nefli renk kumaştan elbise giyerler ve omuzluklu bel kayışı takarlar.

Umumî ormancılık işareti mat olarak kasketin önüne ve yüksek tahsil görmüşlerde sarı ve meslekî orta tahsil görmüşlerde beyaz renkte madenî ve dereceleri gösteren beş milimetre genişliğindeki çubuklar üzerine konulur.

Her sınıf memurlar barem derecelerine göre üç zümreye ayrılır. Her zümre için apulete bir çubuk ilâve olunur.

Üçüncü sınıfa giren memurlar haki renkte kumaştan önü kapalı yarım dik çift yakalı, tek sıra madenî mat düğmeli ve kapaklı dört cepli ceket ve aynı kumaştan kilot pantolon ve körüklü kasket giyerler ve bel kayışı takarlar. Ormancılık işaretini kasketlerinin önünde ve yakalarında taşırlar.

Madde 36 — Ormanda, orman memurları ile orman içinde izinli çalışan işçiler yemek pişirmek, ısınmak ve yahut her hangi bir zaruret için ateş yakabilirler. Ateş yakacaklar aşağıdaki şartlara riayete mecburdurlar:

A - Ateş yakılacak yerin açık su kenarı veya çıplak ve açıklık olması,

B - Ateş yakılacak yerdeki kuru ot, yaprak ve dalların iyice temizlenmesi,

C - Rüzgârlara karşı siper alınması,

Ç - Ateş tamamen söndürülmeden ve bu yer toprakla örtülmeden terkedilmemesi.

Madde 37 — Orman bekçi ve bekçibaşları orman suçlarından dolayı tutulan ağaç, tomruk, kereste, mahrukut ve sair mahsulât ile nakil vasıtalarını en yakın orman depolarına veya belediyeye ve yahut köy muhtarına veya muhtarın vekiline, bu da bulunmazsa ihtiyar heyeti azasından birine makbuz mukabilinde teslim eder. Zabit varakasile makbuz ve alâti cürmiyeyi derhal âmiri bulunan orman memuruna gönderirler. Bunları teslim alan orman memuru zabıt varakasile alâti cürmiyeyi tanzim edeceği rapor ile birlikte vakit geçirmeksizin Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tevdi eder.

Madde 38 — Orman Kanunundaki Ziraat Vekâletinin izin ve müsaadesine bağlı mevad Orman Umum Müdürlüğünce ihzar olunarak vekillğin tasdikına arz olunur.

Muvakkat Madde 1 — Orman Kanununun muvakkat birinci maddesinde istimlâke tâbi tutulan ormanların kanunun mer'iyet mevkiine geçtiği sıradaki vaziyetleri muteber olup bu tarihten sonra yapılacak satış ve taksim muameleleri ve bitişikliği kaybettirecek surette yapılan vaziyet değiştirmeleri nazarı dikkate alınmaz.

Muvakkat Madde 2 — Orman Kanununun mer'iyet mevkiine girdiği tarihten evvel işletilmeleri mukavele ile hakikî veya hükmî şahıslara verilmiş olan Devlet ormanlarının işletilmeleri, müddetleri on seneden evvel bitenler nihayet mukavele müddeti sonuna kadar, müddetleri on seneden fazla olanlar nihayet on seneyi geçmemek üzere Heyeti Vekile kârarile bu şahıslar uhdesin de bırakılabilir.

Bu suretle feshedilecek mukavelelerin tesisatı için verilecek tazminat, Ziraat Vekâleti tarafından intihab edilecek orman mühendisinin riyasetinde Nafia ve Maliye Vekâletlerince seçilecek bir mühendis ve bir maliyeciden mürekkeb komisyona takdir ettirilir. Mal sahibi veya vekili de bu komisyonlarca dinlenir.

Muvakkat Madde 3 — Maden ocaklarında kullanılacak direklerle resmî daireler telgraf ve telefon direklerini, travers, köprü, tünellere lüzumu olan kerestelik ağaç ihtiyaçlarını alâkadar daire ve müesseseler her senenin mart avı içinde orman dairelerine bildirirler. Fevkalâde haller müstesnadır.

Muvakkat Madde 4 — Devlet işletmesi henüz teessüs etmemiş olan ormanlardan çıkarılacak tomruk veya mamulât orman memurlarınca damgalanarak ve odunlar ster üzerinden ve kömüre tahvil edilmiş ise steri yazılmakla beraber istihsal olunan kömür miktarı kental olarak kaydedilmek suretile nakliyesi verilir.

Mamulata verilen nakliyelerde gayri mamul miktarı esas olarak kaydolunur. Verdiği mamulât da çapları ile ayrıca yazılır. Arasındaki hacim farkı zayıat olarak gösterilir.

Muvakkat Madde 5 — Aynı nakliye tezkeresi ile mükerrer nakil ve imrar edildiği tahakkuk eden emval zabt ve müsadere olunur.

Muvakkat Madde 6 — Malların bir mahalden diğer mahalle naklinde nakliye tezkeresi zayi olduğu iddia olunursa iddianın doğruluğu tahakkuk edinceye kadar mallar bulunduğu mahalde tevkif olunur. Tahkikat neticesinde bu malların nakli için mahrecinden usulü dairesinde nakliye tezkeresi verildiği sabit olduğu takdirde sahibine iade ve aksi halde zabt ve müsadere olunur. Bu malların sahibine iadesi halinde muhafazası için orman dairesince ihtiyar olunan bütün masraflar sahibinden istifa olunur.

Bu suretle bir mahalde tevkifi icab eden malların bulundukları orman satış komisyonları tarafından takdir edilecek satış kıymetleri nakid veya banka teminatı olarak emanet suretile alınarak malların sahiplerine iadesi caizdir. Tahkikat neticesine göre yukarıki fıkra mucibince muamele yapılır.

Muvakkat Madde 7 — Devlet işletmesi teessüs edinceye kadar müteahhitler veya ruhsat sahipleri tarafından suya atılarak nakledilen tomruk ve keresteler, suya atılmazdan evvel revir âmiri veya bölge şefi ve hazır bulunan memurlar ve müteahhid veya vekili tarafından tanzim. kılınacak bir zabıt varakasile damgalı oldukları ve aded ve çaplarının tezkerelerine uygun oldukları tevsik olunur.

Bu emval sudan çıkarıldığında keza orman memurlarından ve müteahhid veya vekilinden mürekkeb bir heyet tarafından tekrar muayene ve suya atılma zabıt vara- kasil'e karşılaştırılır. Esnayi nakilde damgası silindiği anlaşılanlar tekrar damgalanır ve gösterilemeyen eksiklerin tezkereleri iptal ve bu keyfiyet de bir zabıt varakasile tevsik olunur.

.....754.....

Madde 39 — 3116 sayılı Orman Kanununa dayanılarak kaleme alınmış ve Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazete ile basıldığını günün ertesinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 40 — Bu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Tamimler

VİLÂYETLER İDARESİ U. M.

Ş. II

Sayı: 2176

1— 19/4/937 tarihinden itibaren Balıkesir Vilâyetinin Sındırgı kazasına bağlı Çorum nahiyesinin adı (Düvertepe) olarak değiştirilmiştir. Tebliğ olunur.

2— Bütün vilâyetlere, Umûmî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Ş. II

Sayı: 2178

1— 3/6/937 tarihinden itibaren Balıkesir Vilâyetinin Gönen kazasına bağlı Kavak nahiyesinin adı (Buğdaylı) olarak değiştirilmiştir. Tebliğ olunur.

2— Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

6/1937

Ş. II

Sayı: 2224

Şûrayı Devlete açılmakta olan İdarî davalara ait olarak müddei veya müddeaaaleyh ve yahut müdahiller ile:

memurin muhakemat kanunu mucibince itirazda bulunanlar tarafından gönderilen arzuhaller ve telgraflar 2503 sayılı Adliye Harç Tarifesi Kanununun 2 inci maddesi gereğince 20 kuruşluk kaydiye harcına tâbi bulunduğu ve arzuhaller en büyük mülkiye memuru vasıta- sile gönderildiği takdirde mahallî ve doğruca Şûraya gönderilenlerden de Şûrayı Devlet Evrak dairelerince kaydiye harcı alınmakta olduğu halde çekilen telgraflardan bu harem alınıp alınmadığı bilinemediğinden bu yoldaki müracaatların muameleye konulmıyarak harem istifası için telgrafın çekildiği yerin idare makamına gönderilmek zarureti hasıl olmasından dolayı istenilen faydayı temin etmedikten başka müracaat için muayyen o- lan kanunî müddetin geçmesi gibi esaslı mahzur dahi teşkil ettiğinden iş sahiplerinin bu işlerini çabuklaştırıp kolaylaştırmak için diğer işler hakkında makamata telgrafla yazılan arzuhallere damga pulu yapıştırılmak şartı mevcut olduğu gibi Şûrayı Devlete çekilecek telgraflara da sahipleri tarafından 20 kuruşluk harç pulu yapıştırıldıktan Sonra telgraf memurlarınca kabul ve keşide edilmesi ve şayet telgrafın çekildiği yerde bu pulun tedariki mümkün değilse o miktar harcın malsandığına yatırılarak makbuzunun telgraf müsveddesine yapıştırılması ve telgrafın sonuna (harcı alınmıştır) cümlesinin telgraf memurlarınca ilâve edilmesi suretile kabul ve keşide olunmasının usul ittihazı Şûrayı Devlet Reisliğinden istenilmektedir.

Gereğine göre yürünmesini dilerim.

Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

25/6/1937

.....756.....

Ş. II

Sayı: 2225

1— 12/4/937 tarih ve 12933 sayılı kararnameye istinaden Elâziz vilâyetine bağı Karakoçan kazasının merkezi şimdiki bulunduğı (Zelhıdır) köyünden kaldırılarak aynı kaza dahilindeki Ohu nahiyesinin merkezi bulunan Tepe köyüne ve Ohi nahiyesinin merkezi de nahiye adı yeni merkezin adile anılmak üzere (Aşağılahan) köyüne götürölmüşür.

Tebliğ olunur.

2— Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmışır.

25/6/1937

Ş. II

Sayı: 2226

1— 15/4/937 tarih ve 12945 sayılı kararnameye dayanarak; Diyarbekir vilâyetine bağı Erganosmaniye kazasının adı Ergani ve Elâziz vilâyetine bağı Ergani Madeni kazasının adı da Maden olarak değıştirilmiştir. Tebliğ olunur.

2— Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmışır.

25/6/1937

Ş. II

ÖZÜ :

Kazanlı Nahiyesinin kurulduğı H.

Sayı: 2227

1— 5/5/937 gün ve 12975 sayılı kararnameye daya narak; İçel vilâyetinin Kazanlı köyünde bu adla anılmak üzere yeniden bir nahiye kurulmuşır. Tebliğ olunur.

.....757.....

2— Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

25/5/1937

Ş. II

ÖZÜ :

Çal Nahiyesi adının (Çukurca) olarak değiştirildiğine dair:

Sayı: 2228

1— 28/4/937 tarihinden itibaren Hakâri vilâyetine bağlı Çal nahiyesinin adı (Çukurca) olarak değiştirilmiştir. Tebliğ olunur.

2— Bütün vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Emniyet İş. U. M.

ÖZÜ :

Ohilya oğlu Yorginin yurda sokulmaması H.

Sayı: 5746

Bir fotoğrafı bağlı olarak gönderilen ve 1/930 tarihli Ankara itilâfnamesine göre avdet hakkından mahrum kimselerden bulunan 1877 Bursa doğumlularından ve maruf yankesicilerden Yunan tebaalı Ahilya oğlu Yorginin Atmadan aldığı 934 tarihli pasaportunu Atina - Pire başkonsolosluğumuza vize ettirerek yurda girmeğe muvaffak olduğu ve vaziyetinin anlaşılması üzerine 29/3/ 937 tarihinde Yunanistana iade edildiği İstanbul vilâyetinden bildirilmiştir.

.....758.....

Bu yabancıнын yurda sokulmam asının teminini rica ederim.
U. Müfettişliklere, sahil ve hudut vilâyetlere yazılmıştır.

7/6/1937

Ş. IV

ÖZÜ :

*1926 Paris Beynelmilel mukavelesi-
nin Peru hükümetince tasdik edil-
diği H.*

Sayı: 7585/11873

Otomobil seyrüseferine dair 1926 Paris milletlerarası mukavelenamesinin Peru hükümetine ait tasdiknemenin işbu hükümetin Paristeki Elçisi tarafından Fransa Hariciye Bakanlığına tevdi kılınmış olduğu mezkûr nezaretin tebliğine atfen Paris Büyük Elçiliğimizden Dış Bakanlığımıza bildirildiğini tamamen tebliğ ederim.

8/6/1937

Ş. IV

ÖZÜ :

*Yugoslavya tebaasından Ali Grabo-
nun adresinin tesbit edildiği H.*

Sayı: 7856/12420

24/3/937 tarih ve 4376 sayılı tamime ektir:

1— 3000 dinar ağrar tahsilâtı hissesile 877 dinar nakit parasının kendisine teslim edileceğinden dolayı adresinin tesbiti istenen Yugoslavya tebaasından Ömer Grabo oğlu Ali Grabonun Manisa vilâyetinin Turgutlu kazası 7 Eylöl mahallesi 12 sayılı evde oturduğu anılan vilâyetin iş'arından anlaşılmıştır.

Bu itibarla aranmasından sarfı nazar edilmesini rica ederim.

2— Umumî Müfettişliklere ve bütün vilâyetlere yazılmıştır.

14/6/1937

M. İ. U. M.

Ş. III

Sayı: 5264

1— Köy Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve mezkûr kanuna yeniden bazı hükümler eklenmesi hakkında Büyük Millet Meclisine sunulan kanun lâyihasında nüfus ve gelirleri başlı başına birer idare kurmağa ve faaliyette bulunmağa müsait olmıyan dağınık köylerle köy mahiyetindeki meskûn yerlerin en çok beş kilometrelik mesafe dahilinde bir idare altına alınması hususâtı derpiş edilmiştir.

2— Vilâyetlerce proje halinde hazırlanıp merkezde tetkik edilmekte olan teşkilât cetvelleri ile köy anketlerinin tevhidini müteakip bu esaslı ve önemli mesele üzerinde vekâletçe de mahallen gereken tetkikat yaptırılacak ve kat'î şekil o surette tesbit edilecektir. Henüz kanuniyet kesbetmiyen bu esaslara mümas ve mütenazır hazırlıklar kat'î mahiyeti haiz olmadığından Köy Kanununun 89 ve 90 ıncı maddeleri ile Vilâyetler İdaresi Kanununun hükümleri ve 2848 sayılı kanunun 4 üncü maddesi (buyruğu haricinde her hangi bir hareket ve tatbikata geçilmesi caiz olmayacağı gibi birlik merkezi olabilecek köylerle müstakil kalacak köylerde Köy Kanununun 13 üncü maddesinin 10 ve 11 inci fıkraları gereğine göre- köy içi çaprazlama yolları ile meydanının ve bunlar etraf ve civarına düşecek âmmе hizmetlerine ait yapı ve tesislerin ve hususî sükna yerlerinin mevkilleri mahallî eleman ve imkânlarla plân ve arazi üzerinde kanun buyruklarına ve sağlık şartlarına göre tayin ve tesbit edilmedikçe ana plânda sayılan âmmе tesislerini vücade getirmek de doğru olamaz.

Dağınık köylerin bir idare altına alınması hakkındaki teklifi kanununin alacağı netice anlaşılmadan dağınık parçalarda bu gibi âmmeye işlerine el atmak; para ve emeği heder etmekten başka bir netice veremeyeceğinden bundan içtinap edilmesi çok muvafık olur.

3— Ana plânda bahsi geçen âmmeye hizmetlerine ait yapı ve tesislerin tamamen fennî ve sıhhi esaslara dayanılarak yapılması hususlarının da müstacelen nizamlanması mutlak bir zaruret haline gelmiştir.

Bunun için de vilâyetlerde alâkadar daire müdürlerinin de mütaleaları alınmak; ihtiyaç ve iklim zaruretleri gözönünde tutulmak suretile devletçe kabul olunmuş esaslar dahilinde salâhiyetli mütehassıslara bu gibi yapı ve tesislerin mahallî şartlara göre muhtelif tipte plân ve projelerinin yaptırılması, mevki ve güzergâhlarının tesbit ve tayin ettirilmesi, kalfalarla ustaların kıymet ifade etmeyen görüşlerine, şahsî kanaat ve mütalealara müsteniden âmmeye tesislerinin yapılmasına imkân ve mahal verilmemesi icap eder.

Bunun gibi imece yardımı haricinde yaptırılacak inşaata ait keşif evrakları ile şartnamelerin önce kazalarca tetkik olunarak mevzuata uymayan ve köyün menfaat ve haklarını koruyamayacak mahiyette noksan görülen maddelerin köy heyetlerince yeni kararlarla ıslahı esbabının temini muvafık olur.

4— Buna göre muktazi plân ve projelerin ihzârı ve bu işlerin daimî ve sıkı kontrol ve murakabe altında bulundurulması; alınacak tedbirlerle elde edilecek neticelerden peyderpey bilgi verilmesi; yaptırılacak plân ve proje tiplerinden üçer nüshasının da merkeze gönderilmesi rica olunur.

.....761.....

5 — Tamimen bütün vilâyetlere, bilgi olarak Umumî Müfettişliklere ve merkez dairelerine yazılmıştır.

22/6/1937

Nüfus İş. U. M.

Ş. II

ÖZÜ :

*Müruru zamana uğrıyan Soyadı
cezaları H.*

Sayı: 6690/2037

2525 sayılı Soyadı Kanununun 12 inci maddesi «Kanunun tayin eylediği zaman içinde soyadını memurlara bildirmiyenlerden beş liradan on beş liraya kadar ve bu iş için Hükümetçe verilecek vazifede ihmali görülen muhtarlar ve ihtiyar heyetleri azasının her birinden ve belediyelerce memur edilenlerden on liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezalar mahallî idare heyetleri kararıle verilir ve vali veya kaymakamların tasdikile kat'ileşir» demektedir ve soyadı nizamnamesinin 52 inci maddesi ise «2/7/936 günlemesine kadar soyadını köylerde muhtarlara ve şehir ve kasabalarda mahallelerdeki belediye memuruna veya mümessillerine veya nüfus idarelerine bildirmiyenlerden beş liradan on beş liraya kadar ve bu iş için bu nizamnamede verilen ve hükümetçe verilecek olan vazifeleri yapmakta ihmali görülen muhtarlar ile ihtiyar heyetleri azasının her birinden ve belediyelerce memur edilenlerden on liradan elli liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezalar mahallî idare heyetleri kararıle verilir ve vali veya kaymakamların tasdikile kat'ileşir » diyerek vaktinde soyadı almıyanları cezaya tâbi tutmakta ve keza nizamnamenin 29 uncu: maddesi de bu gibilere vali veya kaymakamlar veya

bunların memur edeceği kimseler tarafından soyadı seçilip nüfus kütüklerine ve doğum kâğıtlarına yazdırılacağı emretmekte ise de bazı mahalleme nüfusta kayıtlı oldukları halde nerede bulundukları bilinmiyen, ölmüş oldukları halde henüz kayıtları düşürülmemiş olan ve milli hududlar haricinde bulunan kimseler gibi âkıbeti meçhul eşhas hakkında olunacak muamele sorulmaktadır.

Bu gibi kimselere re'sen soyadı takılması ve ceza kararı verilmesi Lozan muahedenamesinin mer'iyeti tarihinde mezkûr muahedename ile terkettiğimiz arazide yerleşmiş bulunarak yurttaşlığımızı kaybetmiş oldukları halde kütüklerimizdeki kayıtları terkin edilmemiş veya öldükleri kayıtlarına işlenmemiş olan kimseler hakkında da muamele yapılmasını intaç edeceği ve yurttaşlarımızdan ve hayatta bulunanlardan hüviyet ve mahalli ikametleri meçhul bulunanlar hakkında ceza kararı verilmesi ise takip ve tahsilindeki imkânsızlık dolayısıyla cezanın müruru zamana uğramasına sebep olacağı cihetle soyadı nizamnamesinin 29 uncu maddesinin toptan tatbikinin hüviyet ve mahalli ikametleri malûm bulunanlara hasredilerek diğerleri hakkında malûmat alınamadıkçe nizamname hükmünün tatbiki yoluna gidilmesinin muvafık olacağı ve esasen Soyadı Kanununun soyadı almak için tayin ettiği müddet 2/7/936 tarihinde hitam bulduğundan bu tarihten itibaren altı ay zarfında karara bağlanmayan soyadı cezaları da kanunda hususî bir hüküm mevcut olmaması hasebile umumî hükümler dairesinde muamele yapılmasını istihzam .edeceğinin ve binnetice Türk Ceza Kanununun 102 inci maddesinin 6 inci bendi mucibince müruru zaman tahakkuk eyliyeceğinin de göz önünde bulundurulması tamimen rica olunur.

Umumî Müfettişliklere, valiliklere ve teftiş heyeti reisliğine yazılmıştır.

Ş. II

ÖZÜ :

*Cüzdan defterlerinin kulanı
ş şekli H.*

Sayı: 6038/1858

1— 13/2/937 tarih ve 1659/530 sayılı tamim ile her nüfus idaresinin bir cüzdan defteri tutmak mecburiyetinde olduğu bildirilmişti.

2— Nüfus memuru bulunan nahiyeler için ellişer ve kazalar için yüzer yapraklı birer cüzdan defteri bastırılıp gönderilmiştir. Cüzdan defterlerinin dolmasından tahminen bir ay evvel yenisi gönderilmek üzere diğeri istenilecektir.

3— Ötedenberi tutulmakta olan cüzdan defterlerinde teselsül ettirilen sıra numaraları bu defa bastırılıp gönderilen cüzdan defterlerinde de yeni nüfus yazımına kadar yine teselsül ettirilecektir.

4— Gönderilen cüzdan defterlerine verilen cüzdanları kayda başlamadan evvel faslı müşterekleri merkezde vilâyet ve kazalarda kaymakamlık resmî mühür ile mühürlenip çift sahifeli olan bu defterlerin birinci sağ sahifesinden itibaren her sahifesine sıra numarası konulduktan. sonra defterin son yaprağının arkasına (bu defter şu kadar sahifeden ibarettir) şerhi ve tarihi yazılarak vali veya kaymakamlar tarafından imza ile tasdik olunacaktır.

5— Nüfus teşkilâtı olan nahiye defterleri de dördüncü madde veçhile kaza merkezlerince tasdik olunduktan sonra nahiyelere gönderilecektir.

6—Kezalik cüzdan defterlerinin kaydına başlamazdan evvel vali veya kaymakamlar tarafından idare heyetinden memur edilecek bir zat ile mâliyeden memur edilecek diğeri bir zat huzur ile nüfus müdür veya memurları elinde mevcut hüviyet cüzdanlarının miktarı tesbit ve hangi seriden ise numaralarını gösterir müşterek bir zabıt varakası tanzim ve tasdik olunarak Mülkiye Müfettişlerinin talebi anında ibraz olunmak üzere nüfus idarelerince muhafaza olunacaktır.

7 — Nahiye nüfus memurlarının ellerindeki cüzdanlar dahi 6 imci madde veçhile nahiye müdürleri huzurile tesbit ve tutulacak zabıt varakası da nüfus memurları tarafından müştereken tasdik olunacaktır.

8 — Malsandıklarından alınıp hüviyet cüzdanlariyle harç pullarının kaydına mahsus olarak tutulan satış defterlerine gerek peşin para ile, gerek zimmet mukabilinde alman cüzdanların seri numaraları hangi seriden ise meselâ (352101 = A — 352200 veya 746501 — B — 746600 — B) gibi işaret olunmakla beraber tetkik ve teftişte kolaylık olmak için verilen cüzdanların seri numaraları da (352101 — A, 352102 = A, 352103 == A veya 746501 — B, 746502 — B) gibi sıra numaralarını dahi takip etmek şartile cüzdan defterindeki seri numarası sü-
tununa yazılacaktır.

9 — Her hafta muntazaman malsandıklarına yatırılması evvelce tebliğ olunan her günkü satış miktarı her akşam daireden çıkmazdan evvel nüfus memurları o günkü hasılatı satış defterindeki mahsus sütununa yazacaklardır.

10 — Verilen hüviyet cüzdanlarına yapıştırılacak fotoğrafların üzerine cüzdan defterinin sıra numarası yazılmakla beraber bu fotoğraflar cüzdan sahibinin ismi hizasına ve fotoğrafın alt kısmı çizgi üzerine gelmek suretile deftere yapıştırılacaktır.

11 — Bazı yolsuzlukların önüne geçilmek üzere bu usulün devam ve tatbikine ehemmiyet verilmesi tamimen rica olunur.

12 — Umumî Müfettişliklere, vilâyetlere ve teftiş heyeti reisliğine yazılmıştır.

8/6/937

Ş. II

ÖZÜ :

*Umum Müdürlüğümüzün Mayıs 937
ayına ait iş raporu H.*

10 nisan 937 gün ve 5192/225 sayılı yazıya ektir:

Mayıs/937 ayında Umum Müdürlüğümüze Vekâlet ve vilâyetlerden (2032) evrak gelmiş, bu evraktan (139) birinci, (481) ikinci, (1052) üçüncü ve (360) dördüncü, şubeye verilmiştir.

Birinci şube: Tesellüm eylemiş olduğu bu evraktan (119) adedinin muamelesini tamamlamış ve (20) adedini de muameleden müstağni görerek hıfzetmiştir.

İkinci şube: Mayıs ayı içinde 481 evrak tesellüm eylemiş, nisan ayından devreylediği 143 ve şubelerden gönderilen 31 evrakla birlikte ceman 655 evraktan 437 adedini ikmal, 97 adedini hıfz ve 121 adedini de incelemek üzere haziran 937 ayma devretmiş ve 56 adet de re'sen vilâyetlere yazmıştır.

Bunlardan başka bu şubece:

A — Vilâyet nüfus başkâtiplerde kaza nüfus memurlarının tayin, tahvil gibi değişikliklerine ait hâdiselerin bildirilmesi vilâyetlere tamim edilmiştir.

B — Vilâyetlerin bir senelik ihtiyacı olan ölüm, doğum, evlenme, yer değiştirme ilmühaberlerde üç aylık ihさいyat cetvelleri gönderilmiş ve daha ne gibi matbu evraka ihtiyaçları olduğu sorulmakla beraber halen mevcut demirbaş eşyanın ve hakikî mefruşat ihtiyacının da birer defterinin gönderilmesi nüfus müdürlüklerinden istenilmiştir.

Üçüncü şube: Tevdi edilen 1052 evrak ile geçen aydan devrolunan 211 evrakla birlikte ceman 1263 evraktan 1069 adedim ikmal ve 194 adedini de incelemek üzere haziran ayına devrolunmuştur.

Bu ay içinde şubece 1057 kişinin yurtdaşığa kabul muamelesi ikmal edilmiş ve altı kişinin de tabiiyetleri tetkik olunarak haklarında kararlar verilmiştir.

.....766.....

Dördüncü şube: Tevdi edilen 360 evrak ile nisan ayından devrolunan 36 ve diğer şubelerden gelen 52 evrak ile ceman 448 evraktan 395 evrakın muamelesini ikmal etmiş ve 24 adedini hıfz ve 29 adedini de incelemek üzere mayıs 937 ayma devretmiştir.

Bu şubece mayıs ayı içinde yapılan işlerden başlıcaları şunlardır:

A — 2008 kişinin doğudan batıya nakli ve 259 kişinin kendi muhitleri içinde iskânları için İcra Vekilleri Heyetinden karar istihsal olunmuştur.

B — Gezginci ve yarım gezginci ve oturak bir halde yaşayan aşiretlerin durumlarının araştırılmasına ve vilâyetlerden gelen anasır cetvelleri üzerinde gereken incelemelere devam olunmuştur.

Saygılarımla arzeylerim.

Takdirname ile taltif edilenler

Erbaa kaymakamı Ahmet Temiz

: Kaza çevirgesindeki okulların inşaatında gösterdiği faaliyetten ötürü Tokat vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

İnegöl kaymakamı Ahmet Bayoğlu

: Kazanın idarei hususiye tahsilâtını nisbet itibarile bütün vilâyet dahilinde birincilik derecesine çıkarmak ve bu dereceyi muhafaza etmek hususunda ' gösterdiği gayretten ötürü Bursa vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

Rize mektupçusu Kâni Deprem

: Kalem ve idare heyeti işlerinin tanziminde ve çabuk görülmesinde gösterdiği fazla gayretten ötürü Rize vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

Reşadiye kaymakamı Ferit Topaç	:	937 senesi hayvan sayım yok- lamasında gösterdiği gayret ve muvaffakiyetten ötürü Tokat vilâyetinde takdirname ile talt- if edilmiştir.
Reşadiye emniyet me- muru Cemal Soysal	:	937 senesi hayvan sayım yok- lamasında gösterdiği gayret ve muvaffakiyetten ötürü Tokat vilâyetince takdirname ile talt- if edilmiştir.
Edirne hukuk işleri mü- dürü Hilmi Besim Töy- yılmaz	:	Dairesine havale olunan işler hakkında isabetli mütaleala- alarından ötürü Edirne vilâye- tince takdirname ile taltif edil- iniştir.

Gayri Resmî kısım

Beynelmilel kongrelerde

Memurların yetiştirilmesi meselesi hakkında Mukaddeme.

Devletin, milletlerin hayatında oynadığı rol ehemmiyet kesbedip bu müdahale her sahada kendisini gösterdikçe geniş bir memur kadrosuna ve mütehassıs memura olan ihtiyaç da o nisbette artmıştır.

Devletin üstünlüğü hemen her memlekette bir bünye reformuna yol açmaktadır. Burada yalnız siyasî şekilleri İktisadî hayata intibak ettirmek değil, aynı zamanda idareyi modernize etmek, müsmir ve halk için faydalı bir hale getirmek mevzuu bahstir. Fakat yalnız çalışma metodları ıslah ve rasyonalize edilmekle iktifa edilerek bu metodları kullanacak memur kadrosunun keyfiyeti meselesi hesaba katılmazsa bu İdarî reform tamamen tesirsiz ve neticesiz kalmağa mahkûmdur.

Bu mesele beynelmilel bakımdan ele alındığı zaman görülecektir ki muhtelif memleketlerde kullanılan bir metod tehalüfünden başka her memleketin dahilî bünyesindeki muhtelif çalışma sistemleri içinde bir metod buhranı da mevcuttur.

Memur statüleri üzerinde mantıkî, insicamlı ve sistemli bir faaliyet gösteren teşri ve icra uzuvlarını parmakla göstermek lâzımdır. Bu mesele bugünün İçtimai ve İktisadî zaruretleri içinde başarılmaması o kadar güç bir iştir.

Fakat unutulmamalıdır ki İktisadî buhran bir bakımdan hayırlı bir tesir de icra etmiştir. Ekonomi yollarına başvuran her hükümet İdarî mekanizmayı en rasyonel tarzda işletebilmek çarelerini aramak mecburiyetinde kalmıştır.

1936 yazı içinde Beynelmilel İdarî İlimler Enstitüsü ile Beynelmilel Mahallî İdareler Birliği, bu mesele üzerinde tertip ettiği konferanslarla beynelmilel efkârı düşünmeğe şevketti.

Bu konferanslar 4-5 nisan 1936 da iki Enstitünün iştirakile Zürich’de 8-10 haziranda Beynelmilel Mahallî İdareler Birliğinin kongresi münasebetile Berlinde ve 13- 14 temmuzda Beynelmilel İdarî İlimler Enstitüsünün kongresi münasebetile Varşovada tertip edilmiştir.

Beynelmilel Enstitüler muhiti ile idarecilerin serbest olarak iştirak ettikleri bu konferanslarda cereyan eden faydalı müzakerelere ait zabıtların hulâsaları ahiren bir broşür halinde neşredilmiştir (1).

İdarecileri yakından alâkadar edeceğine emin olduğumuz bu meseleyi bu zabıt hulâsalarından ve raporlarından istifade ederek tetkik etmeği faydalı bulduk.

R. Didisheim’in Zürich konferansına verdiği rapor:
PLÂN.

- 1 — Bu etüdün gayesi.
- I - Vazifeye girmeden evvelki yetiştirilme.
 - a) Nazarî: Tedrisat.
 - b) Pratik: Staj.
- II - Vazifeye geçtikten sonraki yetiştirilme.
- 2 — Tedrisat şekillerinin tadadı.
- 3 — Tasnif.
- I - Tedrisat.
 - a) Derece itibarile tasnif.
 - b) Mevzu itibarile tasnif.
 - 1) Umumî kurlar.
 - 2) Hususî kurlar.
 - c) Mütешеbbislere göre tasnif.

(1) La formation des agents de radministration, Perfectionne- ment du personnel apres l’antree en fonction, Bruxelles.

.....770.....

- 1) Âmmeye idareleri.
- 2) Hususî teşebbüsler.
- 3) Üniversiteler.

II - Bilgiyi arttıran diğer şekiller.

- 1) Konferanslar, içtimalar, seminerler.
- 2) Teftişler.
- 3) Memur mübadeleleri.
- 4) Tetkik seyahatleri.
- 5) Kongreler.

4 — Kolaylıklar.

I - Mekteplere kabul bakımından.

- a) Mekân itibarile.
- b) Zaman itibarile.
 - 1) Akşam kurları.
 - 2) Cumartesi ve pazar kurları.
 - 3) Tatil kurları.
 - 4) Muhabere kurları.

II - İdare tarafından gösterilen kolaylıklar.

- a) Konjeler.
- b) İçtimalar, konferanslar.

5 — Avantajlar.

- a) Diploma.
- b) Daha yüksek bir dereceye kabul.
- c) Maaşta terfi.

1 — BU RAPORUN GAYESİ.

Devletin vazifeleri o kadar çoğalmıştır ki bugün her memlekette devlet her teşebbüsten daha çok mütenevvî bir işçi zümresi çalıştıran büyük bir patron haline gelmiştir.

İdarede reform her memlekette günün mevzuu olmuştur. Fakat bu reform tâbiri yalnız metodları ıslah ile iktifa edilerek personel meselesinin hallini ihtiva etmiyecek olursa cansız ve ruhsuz bir kelime halinde kalmağa mahkûmdur.

Âmme idarelerinde çalışan memurların meslekî hazırlıkları meselesi bir kaç sene içinde toplanan kongrelerde bir çok etüdlere vesile teşkil etmiştir. Ezcümle:

1) İdarî İlimler Beynelmilel Enstitüsü:

Paris 1927,

Madrid 1930,

Viyana 1933,

Brüksel İdarî İlimler mıntaka kongresi 1935.

2) Şehirler ve Mahallî İdareler Beynelmilel Birliği:

Londra 1923,

Lyon 1934.

3) Amerikada Prinçeton Üniversitesinde 1935 haziranında yapılan ve dar sahaya münhasır kalan bir toplantı.

Bu konferanslarda en mütchassis şahsiyetler kendi memleketlerinde yaptıkları ve kıymetleri, hakkında esaslı bir fikre vardıkları etüdlerini ve tezlerini ortaya atmak fırsatını bulmuşlardır.

Bu faaliyetten elde edilen ilk netice İdarî personelin kültür ve bilgi seviyesini yükseltmek gayesile çalışan müesseseler arasında bariz ve kuvvetli tehalüfün mevcudiyetidir.

Bu tehalüf halledilecek meselelerin çokluğu ile izah olunabilir: Ayni tip müessese müstakbel bir vekâlet memuruna umumî bir İdarî kültür vermeğe veya bir şehir mütchassisını zarurî olan bilgilerle teşhiz etmeğe ayni zamanda kifayet edemez.

Bu sebeple: meselenin muhtelif safhalarını birbirini takiben tetkik etmeği faydalı buluyoruz.

I — Memuriyete geçmeden evvelki hazırlanma.

Dikkatli bir tetkike ihtiyaç gösteren ilk safha Âmme' İdarelerinde çalışacak kimselerin hazırlanmaları ve tayinleridir.

Bu hazırlanma şöyle olabilir:

a) **Nazarî** — Yani vazifeye girmeden evvel memurun yetişmesi için lüzumlu umumî veya hususî tedrisat.

Meselenin bu safhası İdarî İlimler Beynelmilel kongresinin Varşovadaki temmuz 1936 içtimasında esaslı bir tetkik mevzu olmuştur.

b) **Pratik** — Bir çok memleketlerde mevcut olan ve memura çalışacağı serviste muvaffakiyetine yarayacak tatbikî malûmatı vermekle beraber İdarenin de kadrosuna kat'î kabulü yapmadan evvel namzedin kabiliyeti hakkında bir fikir edinebilmesine müsait olan bir sistem.

Meselenin bu safhası Şehirler ve Mahallî İdareler Beynelmilel kongresinin Berlinde yaptığı temmuz 1936 içtimasında tetkik edilmiştir.

II — Memuriyete geçtikten sonraki tahsil.

Memurlar İdarî memuriyetlere tayin edildikten sonra meslekî bilgilerinin artırılması da bir zaruret ifade etmektedir. Fakat bugün bu hususta kâfi tedbirler alan pek az memleket vardır.

İşte bu mesele Beynelmilel İdarî İlimler Enstitüsü ve Beynelmilel Şehirler Birliğinin mesai iştiraki ile hazırlanan Zürich konferansının ruznamesini teşkil etmiştir. Aşağıdaki vereceğimiz izahat ile memuriyete tayin edildikten sonra İdare memurlarının meslekî bilgilerini arttırmak için faaliyette bulunan muhtelif tip enstitü ve teşekküller hakkında kâfi bir bilgi sahibi olmak mümkün olacaktır.

2— HÂLEN MEVCUT SİSTEMLER

Yukarıda mevzuu bahsedilen muhtelif kongrelerde okunan raporların tetkiki bu mevzu üzerinde çalışan müesseselerin nihayetsiz tenevvüünü göstermektedir. Bir tasnif işine girişmeden evvel bu müesseselerin basit bir tadadını yapmak faydalı olacaktır.

I — Âmme İdareleri tarafından tertip edilen konferanslar:

Misal: Kap.

II — Ferdî çalışmaları teşvik eden mükâfat sistemi:

Misal: İngiltere — İdare Enstitüsü.

III — Memurların toplantıları — Seminerler:

Misal: a - Romanya İdarî İlimler Enstitüsü 1927 denberi her Âmmе idaresinin memur izam ettiği bir Tetkik Bürosu açmıştır, b - İngilterede Chief Constables association. c- Amerikada Kaliforniya Üniversitesinin Seminerleri..

IV— Memur mübadelesi, muhtelif hizmetler arasında.

Hemen her memlekette..,

V — Kısa müddetli kurlar.

Misal: a - Amerika Birleşik Devletlerinde Cenubî Kaliforniyada bir haftalık memur kurları.

b - Polonyada altı haftalık nüfus kurları.

c - Almanyada Berlin Üniversitesinde Kommün İlimleri Enstitüsünün kurları.

VI — Muhabere ile ders sistemi:

Misal: a - Beynelmilel Şehir Menejerleri cemiyeti,

b - Bologne Üniversitesi, c - Paris Belediye idaresi mektebi..

VII — Memurlar Cemiyeti tarafından açılan hususî mektepler:

Misal: a - Amerika Birleşik Devletlerinde Belediyeler Birlikleri.

b - İngilterede Mahallî İdare Memurları Cemiyeti, İdare Enstitüsü.

c -Çekoslovakyaada Mahallî İdareler Cemiyeti,

d - Danimarkada Şehirler Birliği,

e - Romanyada İdarî İlimler Enstitüsü.

VIII — Bizzat İdareler tarafından tesis edilen mektepler.

Misal: a - Belçikada Vilâyet kurları,

b - Paris Belediye İdaresi Mektebi,

c - Londrada County Meclisi.

.....774.....

I - Yarı meslekî kurlar.

2) Tamamen meslekî kurlar.

d - Fransada, Avusturyada, İtalyada Belediye Mektepleri.

IX — Hususî müesseselerde idare tarafından açılan

umumî kurlar:

Misal: a _ Brüksel Yüksek Ticaret Enstitüsü.

b - Holanda Ticarî Etüdler Yüksek Mektebi. (Kommün İlmî kurları).

X — Üniversitelerde hususî kurlar:

Misal: a - Paris Üniversitesinde Ürbânizm Enstitüsü.

b - New-York Belediyecilik Enstitüsü.

c - Marsilya Nancy ilh... Fakültelerinde serbest kur-

lar.

d - Almanyada Verwaltungssakademien.

e - Berlin Kommün Bilgileri Enstitüsü.

XI — İdareyi umumî olarak öğreten mektepler.

Misal: a - Paris Serbest Siyasî İlimler Mektebi.

b - Strasburg Hukuk Fakültesine bağlı Pratik İdare

Mektebi.

c - Amerika Üniversiteleri (Minesota ve Cenubî Kaliforniya) .

3 — TASNİF

Yukarıda saydığımız bütün bu müesseseleri iki kategori üzerinde tetkik etmek mümkündür:

I - Tedrisat yapan müesseseler.

II - Memurların yetiştirilmesine ait diğer teşekküller.

I - Tedrisat.

A - Derece itibarile tasnif.

Profesör Onalid, Lyon'da toplanan Beynelmîlel Şehirler Birliği konferansı için hazırladığı raporda memurları üç dereceye ayırıyor:

I - İdareciler.

II - Teknisyenler, hukukçular.

III - İcra memurları. Talî memurlar.

Birinci ve ikinci kategorilerde bulunan memurlar Üniversiteler ve yüksek teknik mekteplerinde yetişeceklerdir. Üçüncü kategoridekilerin ise bilâkis İdareler tarafından hazırlanacak kurlarda bilgilerinin arttırılması düşünülecektir.

Fakat bütün mesele memurların tayini için kabul edilen sisteme ve tatbik şekillerine bağlıdır. Aşikâr olan bir şey varsa o da yüksek memuriyetlere Üniversite ve yüksek tahsil görmüş olanların getirilmesi keyfiyetidir. Umumî kültürden mahrum tâlî bir memurun gayri kâfi kurlarda göreceği natamam bilgi kırıntıları ile geniş mesuliyetli ve ihatalı bir görüş istilzam eden İdarî hizmetlerde derece derece atlıyarak yükselmesi bugünkü cemiyet nizamı içinde gayri tabîî görülmektedir.

B — Mevzu itibarile tasnif.

Burada iki nevi tedris arasında bir tefrik yapmak lâzımdır :

1) Her memurun bilmesi lâzım olan hukukî ve İktisadî meseleleri ihtiva eden umumî bir İdare kültürü veren kurlar. Bu kurlar, umumiyetle her devletin kabul ettiği siyasî prensiplerin nüfuz ve tesiri altındadırlar. Tedrisat kadrosu da bu prensiplerin umumî nizamına uydurulmuştur.

2) Bazı memurların mensup oldukları İdarelerin hususî ve teknik hizmetlerinde daha iyi yetişmelerini mümkün kılan kurlar.

Bu tefrik hakikî bir ihtiyaca cevap vermektedir. Bu iki nevi tedris tarzı ayrı ayrı karakterler arzederler. Birincisi her memurun istifadesini temin için her yerde lâzımdır. Halbuki her sahada teknisyenlerin ihtiyacına cevap verecek büyük birer mektep bir memleket için kâfi gelebilir.

C — Müteşebbislere göre tasnif.

I — Bu müesseselerin bazıları Umumî İdarelerin teşebbüsü ile vücade getirilmiştir:

.....776.....

- a) Merkezi İdareler.
- b) Vilâyetler (Belçikada).
- c) Belediyeler.

II — Diğer bazı müesseseler hususî teşebbüslerin elindedir:

- a) Memur Birlikleri (İngilterede).
- b) Hususî mektepler.

III — Nihayet bazı kurlar Üniversitelerde veya Üniversitelere tâbi müesseselerde açılmaktadır.

Bu teşebbüslerin her birinin muayyen bir ihtiyaca cevap verdikleri şüphesizdir.

II — Diğer yetiştirilme şekilleri.

Konferanslar, Seminerler, memur mübadeleleri, tetkik seyahatleri, kongreler.

Üniversite Profesörleri veya yüksek İdare âmirleri tarafından memurlara verilen konferanslar çok faydalıdır. Bu suretle küçük memurların mesailerini dışında mütehasıs ve salâhiyetli kimselerle temasları temin edilmiş olacak, bu toplantılar hem bir ders ve hem de teşvik vesilesi teşkil edecektir.

Memurların muhtelif dairelerde çalıştırılmaları muhtelif hizmetler hakkında umumî ve geniş bilgi sahibi olmalarına yardım etmektedir.

Aynı zamanda memurların memleket içinde ve memleket dışında yapacakları seyahatler formasyonları bakımından faydalıdır.

Nihayet kongreler de beynelmilel sahada salâhiyet sahibi profesörlerin ve İdare adamlarının faaliyet sahası olması itibarile bu bakımdan ehemmiyetli bir rol oynamaktadır.

4— KOLAYLIKLAR

Burada tetkik edilecek diğer bir mesele de İdaredeki personele muhtelif kurları takip hususunda gösterilen kolaylıklardır. Bu mesele muhtelif safhalar arzeder:

I — Mekteplere kabul.

a) Mekân itibarile — Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi umumî personele kültür veren mekteplerin memleket içinde az çok dağılmış olarak bulunması lâzımdır. Teknik hususî tedrisat ise merkezî bir karaktere bürünebilecektir. Bu itibarla meselenin şemasını şu şekilde çizebiliriz:

Tedrisat

Beledî — Mühim Kommünlerde, Kommün Birliklerinde veya vilâyetlerdeki mektepler.

Umumî, Merkezî — Umumî İdareler tarafından açılan mektepler.

Teknik — Memleket için bir veya mühim mıntakalarda bir kaç teknik mektebi.

b) Mekân itibarile — Memurların meslekî kurlara devam ederken asıl vazifelerini ihmal etmemeleri de şarttır. Bu gayenin elde edilmesi için muhtelif hal suretleri düşünülmüştür.

I — Akşam kurları.

Bazı mektepler (Bruxelles Yüksek Ticaret Enstitüsü ve Belçikadaki Vilâyet kurları gibi) tamamen gece tedrisatı yaparlar.

Cenubî Kaliforniya gibi bazı Amerika Üniversitelerinde kurlar 5 de başlar.

II — Cumartesi ve pazar kurları.

Bazı mektepler derslerini cumartesi ve pazar günleri verirler. Strasburg'daki İdare Tatbikat Mektebi derslerini ve konferanslarını cumartesi günü tertip etmiştir. Bologne Üniversitesi tamamen hukukî mahiyet taşıyan kurlarını cumartesi ve pazar günü yapmaktadır.

III — Tatil kurları.

Bazı Üniversiteler tatil kurları tertip etmektedirler. Bu hususta İngiltere başta gelir.

İngilterede Mahallî İdareler Memurun Birliği, Oxford, Gamberidge ve Saint Andrews Üniversitelerinin iştirakile tatil kurları açılmakta ve çok rağbet görmektedir.

IV— Muvakkat kurlar.

Berlin Üniversitesi Kommio Bilgisi Enstitüsü senede üç veya dört defa belediyelerin yüksek memurları için bir haftalık kurlar tertip etmektedir. Bir çok Kommünler memurların bu kurlara göndermektedirler.

Amerika Birleşik Devletlerinde Cenubî Kaliforniya Üniversitesi senede bir defa her nevi memur için kurlar açmaktadır.

V — Muhabere kurları.

Amerikada «International City Managers association» tarafından muhabere kurları tertip olunmaktadır. Bu usul Paris ve Bologne'de mevcut ise de muvaffakiyetli bir netice elde edilememiştir.

II — İdare tarafından gösterilen kolaylıklar.

a) Mezuniyet — İdareler memurların bu kurlara devamlarını temin için kendilerine mezuniyet vermektedirler. Yalnız bu mesele her yerde başka başka tatbik edilmektedir.

Bir kısım Alman, Leh ve Felemenk Kommünlerinde bu mezuniyet cumartesi günleri bazan bütün bir hafta için verilmektedir. Diğer bir kısım Kommünler bazan yüksek memurlarına mekteplere devam için bir kaç aylık mezuniyet veriyorlar. Fakat bu müsaadeyi vazifenin teknik vaziyetleri dolayısıyla bütün memurlara tatbik etmek imkânı hâsıl olamamaktadır.

b) İdareler, konferanslar ve içtimalar tertibi suretile kolaylıklar göstermektedirler.

5— AVANTAJLAR

Memurların devam ettikleri bu kurlardan maddî istifadeleri olup olmadığı meselesi de tetkike değer. Bir çok boş vakitlerini bu meslekî kurları devama hasreden memurun bu fedakârlığına mukabil maddî bir istifade beklemesi tabii görülmelidir.

a) Diplomanın kanunî kıymeti:

Bir çok memleketlerde bu müesseselerin verdiği diploma ve sertifikaların kanunî kıymetleri tanınmamıştır. Diğer bazı memleketlerde kabul edilen şerait talebenin cesaretini kırmaktadır. Meselâ Belçikada İdarî İlimler Lisansı ancak beş senelik bir tahsili icap ettiren bir akşam mektebine devam suretile elde edilebilmektedir.

b) Daha yüksek bir dereceye kabul.

Bir kaç İdare bu diplomalara malikiyetin daha yüksek bir dereceye terfii kolaylaştıracağını kabul etmiştir. Diğer bazı İdareler bir dereceden diğer dereceye geçmek için behemehal bu diplomaları istemektedir.

Bu hususta tek bir hal tarzı bulmak çok güçtür. Zira unutulmamalıdır ki bu tedrisatın gayesi memurları terfi ettirmek değil bugünkü personalitin mesaisini daha müsml kılmaktır.

c) Maaşlara zam.

Bazı devletler bu gibi meslekî kurlara devam edenlerin derecelerini terfi usulüne müracaat etmeksizin maaşlarına zam yapmak suretile terfihlerini kabul etmişlerdir.

Zârich konferansı, memurların formasyonu meselesini uzun uzadıya müzakere ettikten sonra bazı mühim netice ler tesbit etti. Bu kararları da hulâsa edelim:

I — İHTİYAÇLAR.

1 — İyi bir memurun vasıfları.

Umumî İdarelerde çalışan personelin yetiştirilmesi meselesi yalnız meslekî ve teknik bilgilerin inkişafını değil, aynı zamanda memurların haiz olması lâzım gelen bazı evsafı da ihtiva etmektedir:

1 — Ahlâkî vasıfları.

II — Umumî fikrî istidatları.

III — İdare kültürü.

VI — Bazı memuriyetler için zarurî olan hususî kabiliyetler.

2 — İdarenin muhtelif kademelerindeki ihtiyaç tenevvüleri.

a) Siyasî ihtiyaçlar.

Merkezi ve mahallî idareler ve hattâ bazı âmme menfaatine işliyen müesseseler arasında bu idare ve hizmetlerde çalışacak her memur için insicamlı bir hazırlığı icap ettirecek bir ihtiyaç birliği mevcuttur.

b) Hiyerarşik dereceler.

Bazı ihtiyaçlar aşağıdaki tasnif göz önünde tutularak tesbit edilecektir:

1) Tâli memurlar.

2) Orta kademedeki memurlar.

3) Yüksek memurlar.

c) Hususî ihtiyaçlar.

Burada da şu tasnife riayet etmek lâzımdır:

1) Teknik hizmetleri.

2) Umumî idare hizmetleri.

II — UMUMÎ PRENSİPLER.

1 — Seçim — Namzedler arasında ciddî dikkatli ve bitaraf bir intihap ameliyesi zarurîdir.

2 — Terfi — Aynı ihtimam ve aynı bitaraflık memurların terfi ve terakkisinde de tatbik edilmelidir.

3 — Vazifede emniyet — Memurların herhangi bir korku veya herhangi bir himayeden uzak bir düşünce ile hareket etmesini temin için vazifede emniyet tesisi lâzımdır.

Âmme hizmetlerine hazırlanma.

1) Tâli memurlar için.

Tâli memurlar için memuriyete geçmeden evvel bir hazırlığa lüzum yoktur. Dikkat hassası ve ahlâkî vasıfları müemmen olmak şartile işgal edecekleri vazife ile mütenasip bilgilere malik olmaları kâfidir.

2) Orta kademedeki memurlar için.

Orta derecedeki memurlar memuriyete geçmeden evvel umumî bir kültürle beraber çalıştığı idari hizmetlere ait nazari malûmat ile mücehhez olması lâzımdır.

3) Yüksek memurlar.

Bu kategorideki memuraların esaslı bir kültüre, idari bilgilere ve nihayet bir şefe zarurî olan ahlâkî evsafa malik olmaları zarurîdir.

4) Yüksek teknik memurlar için, hususî bilgilerden maada, Üniversitelerin umumî ve tamamlayıcı tedrisatından istifade etmelidir.

b) Yüksek idare memurları için bir Üniversite tahsili zarurîdir. Fakat bu, diplomayı haiz olmıyan bir memurun memuriyeti esnasındaki İdarî kabiliyetlerini isbat etmek ve umumî kültürü hakkında bir imtihan yolile teminat vermek suretile yüksek İdarî hizmetlere geçmesine bir mani teşkil etmemelidir.

Fakat bugünkü Üniversite programları yüksek idari memuriyetlere geçecekler için kâfi bir hazırlık göstermemektedir.

a) Avrupa kıt'asında Hukukî metodlar umumî bir kültür formasyonu için çok kıymetlidir. Fakat İdarî vazifelerin bugünkü nezaket ve ehemmiyeti karşısında artık bu da kâfi gelmemektedir.

Bu sebeple konferanslardaki azanın bazıları yüksek idare memurları için de Hususî İdare Enstitü ve mekteplerinin tesisini muvafık görmektedirler.

Konferansı Avrupa ve Amerika Üniversiteleri tarafın dan hazırlanan veya tatbik edilen muhtelif tedrisat programları üzerinde uzun boylu durmuştur. Konferans bir tek program teklif etmek salâhiyetini kendisinde görmediği gibi böyle bir teşebbüsün makul olacağına da kani değildir. Fakat âmme idareleri Üniversiteler, ve tetkik anket ve istatistik ile meşgul müesseseler arasında daimî bir münasebet tesisinin zaruretinin tebarüz ettirmiştir.

STAJ

Konferans muhtelif müesseseleri büyük bir alâka ile etüd etmiştir. Bu müesseselerden bir kısmı tedris ve terbiye diğerleri de memurların tecrübelerini arttırmak, tatbikattaki melekelerini işletmek, bir kelime ile «Staj» gayesi ile müteharriktirler.

Asıl üzerinde durulan mesele memurların, vazifeye tayininden sonra şeflerinin istidatları ve çalışma vaziyeti hakkında bir fikir edinmesini mümkün kılacak ve muayyen bir zamana inhisar edecek namzedlik devresidir. Bu devre zarfında memur kat'î olarak angaje edilmiş değildir, İdare kendisinden istifade edemeyeceğine kani olduğu takdirde kat'î kabulden imtina edebilir.

Stajyer memur üç nevi tesir altında ve üç nevi faaliyet içinde yetişir.

1 — Tatbikat.

2 — Şeflerin yanında bilgi ve tecrübelerinin arttırılması.

3 — Tekâmül kursları.

Staj müddeti şeflere stajyer memurlar hakkında salim bir fikir verebilecek kadar uzun olmalı ve namzedlerin kabiliyetleri nihai bir imtihanla tesbit edilmelidir.

HİZMETE GEÇTİKTEN SONRA TEKÂMÜL.

Orta derecedeki memuriyetlere ciddi bir seçme ameliyesinden geçirildikten sonra tayin yapılması prensipi. Bu genç memurların bilgi hamulelerini müteakip teşebbüslerle arttırmak işini imkân altına alacaktır.

İdarî personelin tekâmülünde başlıca gaye umumî İdarî kültürünü arttırmak olacaktır.

Üniversite ve mektepler ve diğer tedris müesseseleri ile idareler arasındaki temas ve münasebetler idare hayatında dar çerçeveler içinde çalışan memurların nazarı ve kültürel inkişafına hizmet edeceği gibi Üniversitelerinin de pratik formasyonu için de çok faydalıdır.

Muhtelif memleketler arasında ve hattâ bir memleket içinde programların ve metodların nihayetsiz tenevvüünü müşahade eden konferans, umumî idarelerin, mümkün oldukça, meslekî teşekküllerin ve makamların mütalaa ve fikirlerini aldıktan sonra prensipleri bir ahenk ve insicam altına koymak ve memurlarının tekâmülü için en iyi ve en sistematik usulleri aramak hususunda gayret sarfetmeleri temennisinde bulunmuştur.

İdarî meseleler üzerinde yapılacak bütün öğrenme ve yetiştirme işleri himaye ve teşvik edilmelidir. Fakat aynı zamanda yalnız öğretme ile değil aynı zamanda memur namzedlerinin moral yetişmesi üzerinde müessir olan hususî mektepler üzerinde daimî bir murakabe tesis etmek zarurî görülmektedir.

Memurlar arasında mübadele, içtimalar, münakaşalar, etüdler ve anketler memurun ferdî tekâmülü için bir kıymet ifade ederler. Konferans her memleketteki İdarî makamların bu faaliyetleri sistematik bir surette teşvik ve himaye etmesi temennisini izhar etmiştir.

Konferans İdarî meseleler hakkında yapılacak neşriyatın da her memurun istifadesini mümkün kılacak şekilde teşvik ve teminini ve kütüphane işine azamî ehemmiyet verilmesini idarî makamların bu sahadaki faaliyet kadrosu içinde görmektedir.

Meşguliyet şuuruna erişen yüksek memurlar memurlarının fikrî ve ahlâkî vaziyetleri ile yakından alâkadar olmağı muvaffakiyetlerinin ilk şartı telâkki ederler.

.....784.....

Aynı zamanda konferans yüksek idare kadrosundaki memurların tatbikatta, umumi hayat kadrosu içindeki faaliyetleri ile modern idare ilminin kuruluşuna müşahede ve tecrübelerinden doğan idari prensipleri toplamak ve ortaya atmak suretile büyük yardımları olacağı neticesine varmıştır.

Haşan Şükrü Adal
